

NOWA

RZECZPOSPOLITA

Polski nie stać na rozgrywki wewnętrzne

Sprawa na ostrzu noża
O co walczą masy chłopskie?

Uchylenie konfiskaty uchwał NKW Str. Ludowego wywarło w całym kraju jak najlepsze wrażenie. Podkreślano z uznaniem zerwanie z dotychczasową metodą niezrozumiałych przeważnie zakazów, konfiskat i prze-

„Rzeczywista rzeczywistość”

Ogół przyjął cofnięcie konfiskaty z prawdziwą ulgą. Nie brakło głosów, upatrujących w tym realizacji słów marsz. Śmigłego Rydza, że: „Nadszedł czas mówienia prawdy”. Prawda bowiem, choćby najgorzej — lepsza jest od stanu ustawicznej niepewności, od życia wstrząsanego ciągłymi alarmami, zbulwersowanego podziemnymi rozgrywkami w łonie obozu rządzącego, zatrutego bagiem plotki, grasującej swobodnie z powodu przymusowego milczenia prasy niezależnej.

Prawda, którą nam przed oczyma stawia uchwała NKW — jest prawdą złą, prawdą ponurą — niemniej jednak jest — PRAWDA i trzeba z niej wyciągnąć wszelkie konsekwencje.

Przyznanie się władz największego w kraju stronnictwa do niemożności dłuższego hamowania pryncypialnych dołów — jest aktem politycznym pierwszorzędnej znaczenia. Uwypuklenie katastrofalnego stanu gospodarczego wsi — wymaga natychmiastowego podjęcia radykalnych środków zaradczych.

milceń, która, niby petla zaciśnięta na szyi społeczeństwa — uniemożliwiała mu swobodne zaczerpnięcie pełną piersią oddechu, wywołując uczucie nieznośnego ucisku.

To jest „rzeczywista rzeczywistość” polskiego dzisiaj, naj-

bardziej piekący problem, który należy rozwiązać zaraz, te-

W otwarte karty

Znajdujemy się na jednym z najostrejszych skretów historii. Wypadki pędzą w tempie wręcz błyskawicznym i rozwijają się jak stalowa sprężyna. Na południu, północy, wschodzie i zachodzie, na prawo i le-

raz, już, bo jutro może być na to za późno.

Wojna od nas zbroją się państwa i narody żyją w psychozie wojennej. Nie można się ludzi frazować, że „niech na całym świecie wojna, byle polska wieś spokojna” — takie „cuda” zdarzają niestety, tylko w poezji.

W podobnych momentach nie czas na subtelnie wykombinowane gierki i rozgrywki. Są chwile, gdy rzuca się karty na stół i gra się „carte ouverte”. Jeśli cofnięcie konfiskaty uchwał NKW Str. Ludowego było pierwszym krokiem w tym kierunku — to kwitujemy go z najwyższym zadowoleniem i oczekujemy następnych.

Nie będziemy, zdaje się odosobnieni, gdyż nie ma w Polsce chyba odłamu niezależnej opinii społecznej, który by uchylił się od podjęcia szczerej dyskusji w momentach tak ważkich.

Warunkiem jednak nieodzownym jest bezwzględna lojalność partnerów, inaczej — cała gra traci sens i szkoda wykladać karty na stół. Tu leży punkt ciężkości.

Kwestia zasadnicza

W drukowanym przed dwoma (Dokończenie na str. 2-giej)

Czy kryzys rządowy w Anglii?

4 ministrów gabinetu brytyjskiego
żąda polityki „mocnej ręki”
wobec zbrojnych pogroźek niemieckich

(Telefonem od własnego korespondenta)

LONDYN 31.8. Tajemnica tak częstych ostatnio obrad gabinetu brytyjskiego wyjaśniła się. Jak się okazuje, w łonie rządu panuje od dłuższego czasu coraz bardziej pogłębiający się rozdziew w sprawie kierunku angielskiej polityki zagranicznej, a ściślej — jej stosunku do Trzeciej Rzeszy i jej zbrojnych demonstracji.

Według wiadomości, otrzymanych przez sfery zbliżone do rządu — na ostatnim posiedzeniu gabinetu doszło do ostrego konfliktu, który może za sobą pociągnąć przesilenie rządowe. Mianowicie 4 ministrowie: zbrojeń — Thomas Inskip, wojny — Hore Belisha, marynarki

— Duff Cooper i skarbu — Simon — zaatakowali premiera Chamberlaina i min. spr. zagr. Halifaxa, zarzucając im zbyt miękką i niezdecydowaną politykę w stosunku do Niemiec.

Czterej wymienieni ministrowie zażądali zasadniczej zmiany obecnej polityki zagranicznej W. Brytanii wobec zagrożeń środkowej Europy, oraz po stawili premierowi Chamberlainowi ultimatum domagające się zastosowania wobec Trzeciej Rzeszy polityki silnej ręki, grożąc po tym terminie złożeniem tek, co spowodowałoby kryzys rządowy, a w następstwie nowe wybory pod hasłem obrony W. Brytanii przed zbrojnym szantażem niemieckim.

Należy podkreślić, że ministrowie Inskip, Hore Belisha i Duff Cooper ogniskują w swych rękach całość zagadnień

obronnych W. Brytanii, min. Simon jest zaś przedstawicielem opinii najszerzszych kół społeczeństwa angielskiego i politykiem znanym ze swej ostrożności. (W)

Za zrywanie maków...

Niemieckie zwierze
zamordowało polskie dziecko

POZNAN, 31. 8. (sp) Powiatem jarcieńskim wstrząsnęła wiadomość o niestychanym bestialstwie 30-letniego Niemca Karola Kirssteina ze wsi Broniszewice, który dokonał zabójstwa dziecka.

Szczegóły skandalicznego zajścia przedstawiają się następująco. Na granicy pół Kirssteina szła gromadka dzieci z okolicznej wsi Chocz. Znajdujący się wśród gromadki rówieśników syn wójta z Chocz, 9-letni Zdzisław Malinowski zrywał maki. Zobaczywszy piękne kwiaty na polu

Kirssteina wszedł w zagon i począł je zrywać. W tej chwili zbliżył się Niemiec, a gdy chłopiec zaczął uciekać, Kirsstein rzucił się za nim w pogoń.

W pewnej chwili Kirsstein wyciągnął browning i oddał do uciekającego kilka strzałów. Zbroczony krwią chłopczyk upadł na ziemię. Wtedy Niemiec dopadł leżącego i począł się nad nim znęcać. Prerażone dzieci były świadkami, jak Kirsstein rannego chłopczyka nieludzko skopał i zbił kijem.

Chłopca natychmiast przeniesiono do Chocz, gdzie lekarz nałożył mu pierwsze opatrunki. Przewieziono go następnie do szpitala w Kaliszu. Mimo wszelkich wysiłków ofiara nieludzkiego Niemca na drugi dzień zmarła.

Kirssteina natychmiast aresztowano i zatrzymano na posterunku policji w Czerminie, po czym odstawiono do więzienia w Pleszewie.

W całej okolicy panuje ogólne oburzenie. Ludność okoliczna wspominając inne, podobne do tego wypadki, stale się powtarzające spodziewa się, że zabójcy wymierzona będzie jak najsurowsza kara.

Cześć iowa mobilizacja we Francji
Powołanie pod broń roczników 1915 i 1916

PARYŻ, 31.8. (tel. wł.) Minister wojny wydał zarządzenie, na mocy którego zatrzymane będą w wojsku wszystkie roczniki, które miały być zwolnione w dniu 20 września br.

Jednocześnie min. wojny postanowił powołać pod broń roczniki 1915 i 1916, co powiększy armię francuską o przeszło 250 tys. ludzi.

Szantaż sudecki

(h) Sytuacja środkowo-europejska wyjaśniła się o tyle, że nastąpił dokładny rozkład sił po sobu stronach barykady. Deklaracje angielskie i amerykańskie nie pozostawiły Rzeszy żadnych złudzeń co do konsekwencji ewentualnej napaści na Czechosłowację. Pókieżby choćby zorientowanie się w tym rozkładzie wyjaśnia dobitniej niż wszelkie oświadczenia i artykuły, że jakkolwiek krok izolowanych obecnie moralnie Niemiec w kierunku stworzenia nowego „faktu dokonanego” równałby się wręcz samobójstwu z ich strony.

Wobec powyższego nasuwa się pytanie w imię czego ponosi Rzesza olbrzymie ofiary trzymając pod bronią półtoramilionową armię na stopie wojennej, co rujnuje ją materialnie i wyniszcza nerwowo, przede wszystkim jej własną ludność?

Odpowiedź jest prosta: reżim hitlerowski liczy na to, że armia w pogotowiu bojowym, trzymana w sercu Europy i na granicy państwa, z którym są w stanie permanentnego zadrżnienia stosunków — dopomoże im do wytarowania sukcesu w postaci autonomii Sudetów — sukcesu, który

by w oczach niemieckiego społeczeństwa zatarł wrażenie porażki z dni majowych.

Dalszą rachubą jest wyczerpanie nerwowe społeczeństw zachodnio-europejskich, które znużone wiszącą nad nimi ustawicznie grozą wojny — załamują się i zażądają od swych rządów pozostawienia Czechosłowacji jej własnemu losowi.

W końcu liczą Niemcy, że uda im się może stworzyć taki stan rzeczy, w którym by napastaniem zmuszona była stać się Czechosłowacja i Francja, co może skłoniłoby Anglię do zachowania neutralności.

Takie jest prawdziwe oblicze szantażu sudeckiego trzymającego w szachu całą Europę.

Już w r. 1914, na początku wojny, lord Kitchener oświadczył, że zwycięży ten, kto ma mocniejsze nerwy. Rozwój wypadków potwierdził wielokrotnie i w pełni słuszność tych słów.

Podobna sytuacja zachodzi i w konflikcie sudeckim. Z tą różnicą, że nikt nie wątpi, czyje nerwy okażą się mocniejsze...

Na pewno nie nerwy niemieckie.

W chłopca trzeba wierzyć
oto główny motyw
naszej nowej powieści

Dziesięć lat więzienia!

Oto kara za nie popełnioną winę. Potworna tragedia człowieka, który wziął na siebie ciężar nie popełnionej zbrodni i na lat dziesięć wymazał siebie spośród żyjących — oto początek naszej nowej powieści.

Znany już naszym czytelnikom autor za kilka dni rozpocznie na łamach „Nowej Rzeczpospolitej” powieść świetlanej postaci chłopca polskiego, który nie zawahał się przed największą ofiarą, aby ratować brata, jak i nie zawahał się przed niczym, aby ratować wieś.

Wskreszona postać „Siłaczki” Żeromskiego — biedna wiejska nauczycielka, ksiądz jakich wielu i dziedzic jakich mało — oto główne postacie, które ma-

ją stawić czoło groźnemu niebezpieczeństwu.

Olbrzymia wiara u polskiego chłopca — główny motyw nowej powieści — nakazuje autorowi dać takie rozwiązanie, jakie musiałoby być w rzeczywistości. I autor przeprowadza swą tezę w całej rozciągłości: w chłopca trzeba wierzyć...

Polski nie stać na rozgrywki wewnętrzne Sprawa na ostrzu noża

(Dokończenie ze str. 1-ej)

ma dniami na łamach naszych artykułów pt. „Chłopi tracą cierpliwość” wymieniliśmy trzy chłopskie postulaty, stanowiące minimum ich żądań politycznych. Podkreślić przy tym należy z całym naciskiem, że mimo katastrofalnej sytuacji materialnej wsi — chłopci nie żądają dla siebie żadnych świadczeń ekonomicznych, są zbyt dumni, by walkę o należne im prawa mieszać z jakimikolwiek żadaniami korzyści gospodarczych natury materialnej.

To trzeba umieć ocenić! Jednym z owych trzech postulatów jest amnestia dla emigrantów politycznych.

Ten akt dobrej woli czy jak kto woli, wielkoduszności gestu, ze strony obozu rządowego ma znaczenie o wiele poważniejsze, niżby to się na pierwszy rzut oka zdawać mogło. Sprawa amnestii bowiem — i to również należy z całym naciskiem podkreślić — przestała być już sprawą dotyczącą wyłącznie

Ostatnie ostrzeżenie

Są tematy, których w prasie codziennej poruszać nie należy. Są jednakże chwile, w których je poruszyć trzeba, w celu ostrzeżenia i zapobieżenia groźnemu złu. Staje się to wówczas obowiązkiem każdego uczciwego organu opinii publicznej!

Jak wynika z tekstu uchwały NKW — doły chłopskie burza się i władze stronnictwa tracą „możność utrzymania ich w ramach uchwalenia rezolucji”. Innymi słowy, o ile nie zostaną natychmiast przedsięwzięte radykalne środki zaradcze — grozi nam wstrząs wewnętrzny, o nie dających się obliczyć następstwach.

Zastanówmy się spokojnie. Nie ma dziś w Polsce ani jednego odpowiedzialnego środka dyspozycji społecznej czyli ani jednego niezależnego stronnictwa, które by dążyło do wywo-

osób — tych, czy innych działaczy. Stała się symbolem, zasadniczą kwestią ruchu ludowego. To sobie trzeba dzisiaj jasno uświadomić.

Chłopi powiedzieli już swe ostatnie słowo. Nie mają nic więcej do dodania. Klucz sytuacji znajduje się w rękach obozu rządowego. Czy zdobędzie się ów „akt dobrej woli”, czy też zwyciężą w nim owe czynniki, których jedynym ideałem jest pogłębienie wyimowanej przez się „linii podziału”?

Mowa kałowińska wicepremiera Kwiatkowskiego i zniesienie konfiskaty uchwały NKW — zdają się jednak dowodzić, że grupa dążąca do porozumienia ze społeczeństwem zaczyna wywierać — z dawną ogólnie pożądaną — wpływ na posunięcia taktyczne obozu. Należałoby sobie w powszechnym interesie życzyć, by wpływ ten stał się jak najrychlej — decydującym.

lania jakichkolwiek zamieszek, mając na uwadze sytuację wewnętrzną, a przede wszystkim zewnętrzną państwa.

Zdaniem całej, bez wyjątku, opinii — Polski nie stać dziś nawet na parugodzinna wojnę domową.

Zostało to już tyłkrotnie stwierdzone, że aż p. Cat Maciekiewicz napisał, iż sanacja spekuluje po prostu na patriotyzmie opinii, wyzyskując go dla przedłużenia swego trwania.

Jeżeli więc w pełni świadomości i odpowiedzialności NKW Str. Ludowego podnosi publicznie swój głos ostrzegawczy — to należy traktować to z najwyższą uwagą, jako ostatnie ostrzeżenie pod adresem tych, w których mocy leży odwrócenie nadciągającej burzy.

Sprawa na ostrzu noża

Sprawa stała na ostrzu noża.

Czy należy oczekiwać znowu masowego zrywu milionowych rzesz chłopskich?

O tym rozstrzygną prawdopodobnie najbliższe tygodnie, przy czym decydujące znaczenie mieć będzie, czy, jak o tym wspomnieliśmy powyżej — w obozie rządowym zwyciężą czynniki, które od dłuższego już czasu pracują nad zmianą stosunku, przede wszystkim do wsi, czego wyrazem zewnętrznym są: katowińska mowa wicepremiera Kwiatkowskiego i zniesienie konfiskaty uchwały N. K. W.

Należy sobie życzyć, by się tak właśnie stało — w interesie państwa, którego nie stać w obliczu groźnych zagadnień ze-

Giełda pieniężna

DEWIZY: Holandia 288,80; Berlin 213,00; Bruksela 89,75; Gdańsk 100,00; Helsinki 11,25; Kopenhaga 115,35; Londyn 25,84; Mediolan 22,40; Montreal 5,30 7/8; Nowy Jork 5,30 7/8; Nowy Jork (kabel) 5,31; Oslo 129,80; Paryż 14,49; Praga 18,32; Sztokholm 135,25; Tel Aviv 25,30; Zurich 121,25; Marka niemiecka srebrna 91,00.

PAPIERY PROCENTOWE: 3 proc. poz. prem. Inw. I em. 84,13; II em. 85,25; 4 proc. poz. dolarowa 43,50; 4 i pół proc. wewnętrzna 67,25; 4 proc. konsolidacyjna 67,25; 4 i pół proc. L. Z. ziemskie seria K 64,75; 4 proc. L. Z. ziemskie poznańskie 53,00; 4 i pół proc. L. Z. ziemskie 64,75; 5 proc. L. Z. Warszawa (1933 r.) 73,50.

AKCJE: Bank Polski 123,50; Bank Zachodni 39,00; Węgry 34,75; Starachowice 43,50; Ostrowiec 65,25; Lilpop 69,00.

wewnętrznych na kopanie przepaści w narodzie, choć... może le-

Pomnik przeora Kordeckiego

POZNAŃ, 31.8. W drugiej połowie października odbędzie się w Szczytnie pod Kaliszem poświęcenie i odsłonięcie pomnika ks. przeora Augustyna Kordeckiego, bohaterskiego obrońcy Jasnej Góry, dłuta art. rzeźbiarza poznańskiego Jana Marii Jakóba.

Pomnik będzie miał ponad 12 mtr. wysokości, a sama statua ok. 3,50 mtr.

Giełda zbożowo-towarowa

Pszenna: jednolitą 22,75; zbierana 22,25; czerwona szklista 23,25; lubin niebieski 14,50; żyto: I stand. 15,75; jęczmień: nowy I stand. 15,50; nowy II stand. 15,00; III stand. 15,00; owies: stary I stand. 16,00; II stand. 15,00; nowy I stand. 14,75; mąka pszenna: wyścigowa 41,00; gat. I 38,00; gat. II-A 34,50; gat. II 28,00; gat. III-A 23,00; gat. III 19,00; mąka żytnia: gat. I 26,50; gat. II 15,50; razowa 19,00; otręby pszenne: grube 12,50; średnie 11,50; młotki 11,50; otręby żytnie 10,75; rzepak zimowy z workiem 44,50; jary z workiem 44,00; rzepak zimowy z workiem 45,50; groch Victoria 30,00; makuchy Iniane 20,50; rzepakowe 13,00; śrut sojowy 23,75; stoma: żytnia prasowana 4,50; w snopkach 5,00; siano prasowane gat. I 7,00; gat. II 5,50; mak niebieski z workiem 66,00; koniczyzna: biała surowa z workiem 220,00; biała bez kaniłanek 250,00; wyka ozima 80,00; ziemniaki jadalne 5,00.

VICTORIA Marszałkowska 106

Pocz. 4, 6, 8, 10

„Ten, którego ukochałam”

Sylvia Sidney George Raft

ży to z kolei w interesie inicjatorów „linii podziału”.

Jest chwila zbyt poważna, by liczyć się z interesami, gierkami i podrażnionymi ambicjami jakichś zachłannych grupek totalistycznych!

60-80 zł na miesiąc proponują muzykom Opery Warszawskiej

Ostatnio zerwano pertraktacje w sprawie warunków pracy i płac, jakie toczyły się między nowymi dzierżawcami Opery warszawskiej, pp. Dołyckim i Falkowskim a członkami chóru i baletu.

Obecnie zatarg, jeszcze przed otwarciem Opery — pogłębia się, gdyż przerwano również pertraktacje z orkiestrą.

W związku z tym, zarząd Zawodowego Związku Muzyków Chrześcijan RP w Warszawie wydał odezwę, w której wzywa do „bojkotu nowych dzierżawców Opery”.

W odezwie przytoczone są niektóre warunki, proponowane przez pp. Dołyckiego i Falkowskiego, a ocenione przez muzyków — jako nie do przyjęcia.

Wymieniany jest np. 8-godzinny dzień pracy, angażowanie członków

Polscy motocykliści w Estonii na międzynarodowych wyścigach motorów

We czwartek, 1 września wyjeżdżają do Estonii polscy zawodnicy motocyklowi na wyścigi międzynarodowe, które odbędą się 4 września w miejscowości Kloostimets pod Tallinem.

Skład ekipy polskiej przedstawia się następująco: Jan Bathel z Białosko - Białskiego KM na Rudge 500

ccm, Leopold Baron — Białosko KM na BKW 250 ccm, Jerzy Dąbrowski z MK Zw. Strzel. w Gdyni na Rudge 500 ccm, Jerzy Mieloch z Legii warszawskiej na NSU 500 ccm.

Jako mechanik ekipy jedzie Michał Nagengast, a jako kierownik z ramienia Pol. Zw. Motocyklowego — Władysław Dąbrowski z Gdyni.

Omawiane zawody odbywają się corocznie pod protektorem Prezydenta Republiki, organizowane są przez Estoński Zw. Motocyklowy i mają ustaloną opinię jednej z najlepszych imprez motocyklowych dzięki swej urozmaiconej i trudnej trasie.

Zawodnicy polscy wyjeżdżają na skutek zaproszenia Estońskiego Zw. Motocyklowego.

Przypominamy, że przed miesiącem motocykliści estońscy brali udział w wyścigach w Gdyni, prezentując wówczas wysoką klasę jazdy.

Wyjazd naszych czołowych zawodników do Estonii jest pierwszym ich wyjazdem za granicę w rb.

Walawiczówna i Kusociński startują w Czeladzi

W nadchodzącą niedzielę w Czeladzi rozegrane zostaną ogólnopolskie zawody lekkoatletyczne, organizowane przez ATS Czeladź.

Zgłoszenia nadeszły od klubów po morskich i śląskich. W zawodach tych startować ma również Walawiczówna oraz Kusociński.

Najlepsza nasza lekkoatletka startować ma nadto 3 września w Soniawach w ramach meczu lekkoatletycznego Chorzów - Zagłębie.

TEATR MALICKIEJ

Karowa 18, tel. 529-95

CO WIECZÓR O GODZ. 8.15

W NIEDZIELE I ŚWIĘTA

o 4.15 i 8.15.

NA FALI ETERU

Kasa czynna od 11 rano cały dzień oraz „Orbis”, aleja Jerozolimska 39

O 13 pensje pracowników miejskich

Zrzeszenie związków pracowników miejskich zamierza wystąpić na jesieni z postulatem poprawy bytu tych pracowników w trybie doraźnym przez wypłacenie renumeracji tzw. 13 pensji, która zawieszono w 1932 r., w chwili naruszenia równowagi budżetowej miasta.

Ponieważ strona dochodowa budżetu miejskiego znacznie się poprawiła, związki, nie negując konieczności przeprowadzenia dalszych inwestycji, są

zdania, że samorząd winien również przyczynić się częściowo do zwiększenia konsumpcji przez okazanie należytej pomocy pracownikom przy końcu roku kalendarzowego.

Jest to tym bardziej uzasadnione, że tzw. awanse tegoroczne nie objęły większych grup pracowników, poza tym przeważająca większość poborów pracowników umysłowych wynosi poniżej 250 zł, a fizycznych poniżej 200 zł miesięcznie.

Restauracja Kawiarnia Dancing DOLINA SZWAJCARSKA

Uwaga! Od 4 bin. przygrywa 10-osobowa orkiestra jazzowa pod dyr. kompozytora LEWANDOWSKIEGO. Uroczy zakątek Warszawy. Ceny b. niskie. Leżaki. Otw. od 10 — 23 r.

IMPERIAL
Marszałkowska 56 p. 5-7-9
ŻYCIE WE DWOJE
„Live, Love Learn”

RIALTO P. 6, 8, 10
Najweselejsza komedia Stolicy
„Blond niebezpieczeństwo”
GINGER ROGERS

ATLANTIC Chmielna 33
P. 4, 6, 8, 10
BITWA
na
BROADWAY’U

KINO SOKOL P. 4, 6, 8, 10
MARSZAŁKOWSKA 69
MOJA MALEŃKA
WIELKA MIŁOŚĆ BETHOVENA
Harry Baur

Kino Studio
Chmielna 7 Nowy Świat 23/25
Czarująca ZARAH LEANDER
w swaj najlepszej kreacji
w filmie
LA HABANERA
pocz. godz. 5, 7, 9

BALTYK P. 5, 7, 9, 15
Eleanor Powell
Nelson Eddy
w czarującej komedii
ROSALIE

CENY FILHARMONIA
Pocz. 6, 8, 10
gr. 75
zł. 1-
Nawrócony
grzesznik

ADRIA NASZE STAŁE CENY
Wierzbowa 7 bilkon 1 par.
P. 6-8-10 gr zł
PATROL NA PUSTYNI
Victor Mc Laglen i Borys Karloff

KINO FLORYDA
Żelazna 61 p. 4, 6, 8, 10
Ceny od 54 gr
Przy drzwiach zamkniętych
i Rycerze stepu

KOMETA Chłodna 49
HOTEL HOLLYWOOD
i rewia

COLOSSEUM P. 4, 6, 8, 10
Niedz. 12 i 2 poranki
PIERWSZA TARZANKA
EGZOTYCZNA PIĘKNOŚĆ
DOROTHY LAMOUR
w filmie
MIŁOŚĆ W DŻUNGLI

KINO TON Pulwiska 39
P. 5, 7, 9, 15
„ICH STU i ONA JEDNA”
W rol. gł. Deanna Durbin, Leopold
STOKOWSKI i Adolph Menjou

CASINO Pocz. 6, 8, 10
CZARDASZ

SFINKS Senatorska 29
pocz. 6, 8, 10
Ola ciebie seniorito
w roli gł. Nino Martin
reż. Ruben Mamoulian
Nasze ceny: 75 gr i 1 zł

KINO EUROPA P. 5, 7, 9, 15
Ceny niższe
Katarzyna Hepburn i Cary Grant
w arcywesołej komedii
DRAPIEŻNE MALEŃSTWO

Przykre wystąpienie hr. Sforzy Paryż trzeźwo ocenia sytuację Skutki „henleinowskiej” kampanii części prasy polskiej (Telefonem od własnego korespondenta)

PARYŻ, 31.8. Pomimo, że Polska zajmuje pozycję strategiczną o decydującym wpływie na bieg obecnych wydarzeń — w Europie głucho jest jakoś o Polskę.

Właściwie dopiero dziś rozległ się znamienny głos: artykuł hr. Sforzy na szpaltach „L'Ordre”. Były minister spraw zagranicznych Włoch i ambasador w Paryżu kreśli kontury naszej polityki zagranicznej naświetlone najdalej posuniętym krytycyzmem. Wprost wierzyć się nie chce, że tak wybitny dyplomata ośmiela się posądzać Polskę o współpracę z Niemcami i Węgrami i dążenie do podziału Czechosłowacji.

Wystąpienie hr. Sforzy jest tym przykrejsze, że znana jest ogólnie rzecz, iż z głosem jego liczą się jeszcze w wielu kręgach politycznych i dyplomatycznych Paryża.

Wystąpienie to należy zapisać na rachunek tych nieobliczalnych głosów niektórych organów prasy polskiej, które w sprawie Czechosłowacji prowadzą kampanię godną co najmniej popleczników Henleina, a których głosy są na zachodzie skwapliwie notowane.

Pewnego rodzaju odpowiednikiem do wystąpienia meża stanu Włoch przedfaszystowskich jest artykuł by-

lego posła Longueta, który niedawno bawił w Polsce na kongresie Polskiej Partii Socjalistycznej.

Dwuspaltowy ten artykuł jest pełen inwektyw i rozważań nie nadających się nawet do streszczenia.

Z innych głosów dotyczących polityki polskiej notujemy korespondencję „Times’a”, podająca niemal w całości uchwały Nacz. Komitetu Wyk. Stronnictwa Ludowego, początkowo skonfiskowane, lecz w końcu puszczone przez najwyższe władze w państwie co świadczy, zdaniem „Times’a” o nie dalekich już wielkich zmianach naszej polityki wewnętrznej, liczącej się specjalnie z nastrojami mas ludowych.

Dodajmy na zakończenie, że „Journal des Débats” podaje dziś w całości zamieszczony w „Nowej Rzeczpospo-

litej” wywiad z ambasadorem Clau-

del'em. Wreszcie w biuletynie prasowym ministerstwa spraw zagranicznych znajduje się in extenso artykuł generała Sikorskiego „o roli armii polskiej między Niemcami i Rosją”.

Pojawienie się Hitlera nad granicą francuską i szwajcarską uważają w Paryżu za akt nie tyle groźny, ile nie przyzwoity. „Chciał nas zaniepokoić — piszą dzienniki paryskie — lecz demonstracja spaliła na panewce, była bowiem szyta zbyt grubymi nićmi. Francja i Anglia przyzwyczaiły się już do tego, że Berlin z niczym się nie liczy. Zamiast niepokoić, Berlin zdawia naszą czujność, a Niemcy nikogo nie zaskoczą. Nie jest to plussem w ich strategii i dyplomacji”. (A)

Jan Karnik*)

Ave Polonia!

Najmilsza Ojczyzno bohaterów — świętych!
Rany Swych ramion, na krzyż kiedyś wpiętych
Goisz — dłonią synów z pałacu i z chatki,
Kłęcząc pod opieką Częstochowskiej Matki.

Wieki wstrzymywałaś hordy Dżyngishana,
Zapewniając pokój całej Europie,
Bądź dzisiaj opoką w bliskim już potopie
I mórz czerwonych i synów Wotana!

Już z wieżyc wawelskich gromowładny dźwięk grzmi,
W Tobie, Polsko, echo Wojciechowe śni,
Zachód — szatan kala, Wschód — pławi się w krwi —
Ty, świeć blaskiem Krzyża wśród tych ciemnych dżi.

Ku Pradze spójrz sercem! Czech się z Tożą brata!
I wierzy w Twój sztandar, w amarant przybrany.
Ze lwem sprzymierzony, niechaj Orzeł Bały
Na słoneczność z mroków wiedzie Słowiany!

Z czeskiego przełożył

LUMIR

*) Wiersz ten napisał głośny katolicko-czeski poeta Jan Karnik (dr Józef Svítal), zasłużony tłumacz liryki polskiej i autor w roku zeszłym wydanej antologii poezji polskiej. Wiersz ten zamieścił główny dziennik katolicki w Pradze „Lidove Listy” (20.VIII.1938) z okazji zapowiedzianej we wrześniu rb. narodowej pielgrzymki czeskiej do Częstochowy na Jasną Górę.

Skąd płyną pieniądze na niszczenie polskiego handlu?

Gospodarczy Drang nach Osten

Bijemy na alarm: Odniemczyc Ciechocinek!

Korespondent Wasz miał możliwość przyjrzenia się temu, w jaki sposób Niemcy niszczą handel polski? Obserwację tę poczynił nie gdzieindziej, ale w środku Polski, w okolicach Ciechocinka, a więc w dzielnicy Polski, gdzie zdawałoby się nikt poza Polakami o niczym nie cydować nie może. Jakże jednak inaczej przedstawia się sprawa, skoro wejście się w życie codzienne, skoro przypatrzy się temu: co i kto robi, że w ośrodkach najbardziej ruchliwych gospodarczo, niszczy się wszelką energię i inicjatywę polską.

Wiadomo każdemu, że okolica Ciechocinka i sam Ciechocinek — oto miejsce, w którym przedsiębiorczy i energiczny kupiec polski mógłby stopniowo zagarnąć w swoje ręce wszystkie gałęzie handlu.

Niestety...

Okolice Ciechocinka, a nawet sam Ciechocinek znajduje się w tej chwili w rękach Niemców — kolonistów. Począwszy od Kazunia, aż do Wisły, spotykamy tam wszędzie bogatych osadników — Niemców, tzw. „Hollendów”, którymi uraczył te okolice August II. Ludzie ci przez jakiś czas siedzieli cicho. Stopniowo polszczyli się, czego dowodem są nawet nazwiska Niemców w tej okolicy. (Np. Małaliński). Przez jakiś też czas nie stanowili oni żadnej odrębnej grupy etnicznej, bowiem nie mieścił ów element tonął w morzu polskości. Tak przedstawiała się sprawa do ostatnich lat, to znaczy do czasu, kiedy do Niemcy zaczęli czuć się w Polsce, jak u siebie. Od tej chwili w okolicach Ciechocinka zaczęły się dziać

przemysłniczą. Okazało się, że w tej okolicy od dłuższego czasu Niemcy uprawiali na szeroką skalę

przemysł pieniędzy z Niemiec do Polski

Równocześnie w kioskach „Ruchu” i u prywatnych sprzedawców gazet pojawiły się masowo sprowadzone z Niemiec pisma hitlerowskie. Pismami tymi zawalił Niemcy wszystkie kioski. Z ulic Ciechocinka, gdy wyjechali kuracjusze — znikła polska mowa...

W tej sytuacji Polacy, którym wypadło żyć w Ciechocinku, poculi się tak, jakby nagle znaleźli się w Niemczech! Obcość w około, obcość i wrogość!

Wśród tej nielicznej grupy

Polaków w Ciechocinku, znalazł się jeden człowiek, który postanowił za wszelką cenę utrzymać się tam i zatamować choćby na małym odcinku napór fali germańskiej. Człowiek ten, p. M., przybył tam przed rokiem i z drobnych oszczędności założył i uruchomił mleczarnię. Wykorzystał dobrą koniunkturę, bo właśnie akurat władze polskie zamknęły tego rodzaju zakłady w Ciechocinku. Stopniowo więc p. M. wszedł na rynek. Aliści po pewnym czasie zaczął p. M. otrzymywać jakieś

anonimy, pogroźki

że źle skończy, gdy „na ziemiach niemieckich będzie nadal uprawiał obca Niemcom propagandę” (!) Bezczelne pogroźki powtarzały się wciąż. P. M. nie wiele sobie z nich robił. Rozbudowywał wciąż mleczarnię.

Aż tu — nagle — któregoś dnia dowiaduje się p. M., że Niemcy otwierają w Ciechocinku własną mleczarnię. Ufny w to, że władze polskie przyjdą mu z pomocą i nie pozwolą na zniszczenie go — udaje się p. M. do władz. Jakoż władze wydają nakaz zaprzestania budowy nowej mleczarni, gdyż w Ciechocinku na tego rodzaju interes ma już koncesję p. M., który prowadzi mleczarnię przez 3 lata.

I — nagle tu się dzieje dziwna rzecz: po tygodniu rozpoczyna się budowa nowej mleczarni w szybkim tempie. Tym razem plany tej budowy sporządzają technicy zakładu... Po kilku dniach nowa mleczarnia otwiera Niemiec, niejaki Keller.

W tym momencie p. M. traci

dostawców mleka, traci zbyt, gdyż Niemcy z okolic Ciechocinka i z samego Ciechocinka poparli Kellera. Zaczyna się potworna i nieuczciwa konkurencja! Pan M. robi wszystko, by utrzymać swą placówkę. Widać, iż Niemcy dążą do jego zniszczenia w Ciechocinku — udaje się do szpitala wojskowego w Toruniu, by tam zawrzeć umowę o dostawę produktów spożywczych, a w pierwszym rzędzie mleka. Wnosi więc ofertę i czeka... Jakież było jednak jego zdziwienie, gdy zawiadomiono go, że — dostawcą do szpitala będzie p. Keller!

— Któż to jest?
— Nie kwalifikowany, zakry, wający się spółnikiem Niemiec, który przed 2-ma laty dostał się za kratki za to, że zatrut zepsutym mięsem ten sam szpital.

Teraz przeciera oczy p. M. i widzi: Niemcy wystąpili z nim do walki i realizują swoje groźby. Postanawia jednak bronić się i nie dać załamać. Pan M. wierzy, że przecięz

jest Polakiem i polskie władze nie pozwolą go zniszczyć Niemcom

Niestety! Niemcy rzucają grube pieniądze na konkurencję, na p. M. czynią jeden zamach, drugi — i — wreszcie zniszczonego p. M. wyrzucają z Ciechocinka. Pan M. udaje się do sądu. Sąd skazuje Niemców na grzywnę 10 tysięcy zł za nieuczciwą

konkurencję, ale... w Ciechocinku już nie ma polskiej placówki!

Niemcy zapłacą grzywnę, za placą odszkodowanie — tylko p. M. zapytuje: skąd oni mają na to pieniądze???

Prezes Rataj i przywód y chłopów bułgarskich

W początkach września bież. roku odbędzie się w Warszawie rozmowa między prezesem NKW Str. Ludow. Maciejem Ratajem, a jednym z wybitnych ludowców bułgarskich byłym 10-letnim emigrantem politycznym, obecnym posłem na sejm bułgarski — p. Nedelko Atanasowem, który w dniu 2-go września przybywa do Polski wraz z wycieczką.

P. Atanasow był ministrem w rządzie Stambulińskiego.

Śp. prof. St. Szober

Dnia 29 sierpnia zmarł w Warszawie profesor uniwersytetu Józefa Piłsudskiego Stanisław Szober, członek Polskiej Akademii Umiejętności, Twor Naukowego Warszawskiego i licznych innych towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, autor wielu prac naukowych i dydaktycznych, prezes Towarzystwa Krzewienia Poprawności i Kultury Języka, redaktor prac filologicznych, współwłaściciel Instytutu Popierania Polskiej Twórczości Literackiej, były żołnierz — ochotnik 201 pułku artylerii polowej.

Nabożeństwo żałobne za duszę śp. prof. St. Szobera odbędzie się we czwartek, dn. 1 września o godz. 10 w głównym kościele św. Krzyża, skąd nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz Powązkowski.

3½ miliona samochodów i motocykli w Niemczech

LIPSK, 31. 8. Według najświeższych danych statystycznych Niemcy posiadają w chwili obecnej 3.364.508 pojazdów mechanicznych, z czego na stare Niemcy przypada 3.241.852 pojazdy, na Austrię natomiast 122.651. W starych Niemczech stan ilościowy pojazdów mechanicznych wzrósł w roku ub. o około pół miliona, czyli 14,6 proc.

W stosunku do roku 1933 liczba pojazdów mechanicznych wzrosła w Niemczech o rekordową cyfrę 1,5 miliona, czyli blisko 100 proc.

Ogólny stan ilościowy pojazdów mechanicznych przedstawia się następująco: 1.582.872 motocykli — 1.305.887 samochodów osobowych —

382.837 aut ciężarowych, 20.792 autobusów — 17.451 pojazdów specjalnych — 54.943 różnych innych maszyn pociagowych.

400 obwodów wyborczych podzieli Warszawę

W związku z ogłoszeniem ustawy o samorządzie oraz rozporządzenia o ordynacji wyborczej starostwa grodzkie przystąpiły do prac związanych z wyborami do rady miejskiej w stolicy. Przystąpiono mianowicie do wyznaczenia obwodów wyborczych. Oblicza się po jednym obwodzie na 2500 do 2000 mieszkańców.

W ten sposób Warszawa będzie podzielona na 400 do 420 obwodów. Spisy wyborców, przygotowane wydział ewidencji ludności.

Prenumerata „NOWEJ RZECZPOSPOLITEJ” kosztuje mies. tylko 2 zł

Przez głośnik radiowy

Umarła, czy w letargu?—Raj dla detektorów—Wystawa Radiowa w Ymca—Nareszcie trochę muzyki—Tydzień wspomnień—Trudności programowe—Rzut oka w przyszłość—Szukajcie, panowie!

Zdarza się, że smutny obrządek pogrzebu sprawia zadowolenie widzom. Bywa tak, gdy spadkobiercy grzebią niesympatycznego, lecz bogatego znużonego, gdy pożegna się ze światem ciekawie, gdy długie nieuleczalne choroby, gdy zakończy ziemską wędrówkę ktoś, kto dał się we znaki społeczeństwu złośliwością, lub wytykaniem wad. Toteż wyobrażam sobie, że Polskie Radio odetchnie z ulgą po mojej śmierci również serdecznie, jak tysiące słuchaczy radiowych odetchnie po cichym i niesławnym końcu przesławnej „godziny niespodzianek”, usunącej z programu. Nie przypuszczam bowiem, by miał się ponowić ten bezmyślny eksperyment, którego „usiłowaliśmy wysłuchiwać dotąd co soboty”. I jak o każdym takim nieboszczyku, niechże wolno będzie powiedzieć o zmarłym: mogła być wielkim ożywieniem programów, świeżym powiewem twórczego ducha, przeglądem nowych, nieznanych jeszcze sił wykonawczych i natchnieniem młodzieży artystycznej, a była narzędziem tortury, rewia niedbalej nieudolności, dowodem, że nieplanowość i improvisacja na dłuższy czas ostać się nie może.

Obyśmy równie szybko pogrzebali inne niecelowe próby w słuchowiskach radiowych. Z prawdziwą satysfakcją podkreślamy też fakt, jakby lekkiego drgnięcia w tym kierunku. Dano nam w ubiegłym tygodniu sporą garść transmisji z zagranicy. Oczywiście, nie będąc zwolennikami przerostu w tej dziedzinie, uznaliśmy jej walory. Mogąc chwycić od czasu do czasu na detektor takie audycje, jak „Kawaler srebrnej róży”, węgierski kwartet z Trenčiny, dwie nieznane opery aktowe Pucciniego (oryginalna „Suor Angelica” na same głosy kobiece), wreszcie duńskie piosenki ludowe z Kopenhagi, nasz słuchacz małowalowy wyraża sobie smak i zaczyna odróżniać znakomite koncerty symfoniczne Fietelberga od niestrawnych „rozrywko wych” szkaradziństwa. Przekona się też, że nasze śpiewaczki jak sława Orłowska - Czerwińska, A. Szlepińska i B. Kostrzewska przewyższają wielokrotnie swe zagraniczne koleżanki, i że giną z braku pracy nasi instrumentalni, przy odpowiednim przygotowaniu mają nie mniej do powiedzenia w muzyce, od fortepianistów, klawesynistów, wiolistów i skrzypków obcych.

Herman v. Beckeratli, pięknie opanowany wiole di gambe, nie przewyższał wcale biegłego klawesynisty L. Kurkiewicza; T. Kowalski (cello), Mikuszewski (najlepszy z solowych skrzypków radiowych), F. Herman i dwaj fortepianiści A. Brachocki (b. subtelne i pewne uderzenie) i J. Berceżyński — staneli tym razem na wysokości zadania.

Słyszeliśmy też nieznaną dotąd śpiewk, a choć żądna z nich nie mogła wzbudzić entuzjazmu, dobrze, że dopuszczono do mikrofonów prowincjonalnych te młode siły. Szukajcie, szukajcie ciągle! — oto hasło, które należałoby wypisać na ścianach wszystkich biur i licznych gabinetów przysięgłego pałacu radiowego. Z tego nikt wam, panowie, zarzutu nie zrobi — choćbyście się czasem nawet pomylili w wyborze.

Jeżeli tak należy rozumieć programy Wystawy Radiowej — bravo! Szkoda tylko, że i tu wdarła się chęć łatwego zdobywania poklasku. Przemila St. Orska naprawiała np. w jednym z „konrozów” to, co psuli jej towarzysze.

Tydzień ubiegły w audycjach mieszanych zaznaczył się też jakimś dziwnym dążeniem do programów retrospektywnych. — Wspomnienia przeszłości bliższej i dalszej mają swą wybitną rolę i swoisty posmak. Podobają się więc. Ale to nie racja, by łądować je w takiej ilości. Słyszeliśmy „Pieśni trubadurów i wagańców”, „Wspomnienia z dzieciństwa”, „Na manewrach”, nie licząc utworów specjalistów od tego genre'u — Stanisława Wasylewskiego, który oby nigdy na urlop nie wyjeżdżał!

Dlatego nie zdołał się nikt z polskich autorów radiowych na równe zreczne opracowanie pustych tematów, jak to zrobił były dyrektor „Grand Quiquok” M. Maurey ze „Stradivariusem”, to pozostanie zagadką. Może tylko nie poszukano właściwie, bo przecie mamy tyle dźwięcznych i zręcznych pios. Dlatego nie zwrócić się do Kiedrzyńskiego, Niewiarowicza, Karpińskiego, Hemara? Czy poza tzw. „szmoncesem” i „zabkowatością zaczesaną” nie ma już w Polsce, Lamów, Wilkońskich i Junoszków? Czyżby humor polski musiał się opierać jedynie na niezadobrych programowych i niedbalstwach, a nie na świadomym wydobyciu kontrastów współczesnych nam ludzi i na grze komicznych, ale prawdopodobnych zbiegów okolicz-

nośności? Czy prócz dulszczyzny i szepkotońszczyzny nie ma już uśmiechu? Szukajcie, panowie z Polskiego Radia!

tońszczyzny nie ma już cF aspiascw ności? Czy prócz dulszczyzny i szepkotońszczyzny nie ma już uśmiechu? Szukajcie, panowie z Polskiego Radia!

11 tysięcy rolników wielkopolskich u stóp Jasnej Góry

CZĘSTOCHOWA, 31.8. Cała noc z niedzieli na poniedziałek w odstępach pół godzinnych przybywały do Cze-

Sto tysięcy młodzieży katolickiej na zlocie - pielgrzymce w Częstochowie

W dniach 24 i 25 września br. odbędzie się w Częstochowie zlot-pielgrzymka Katolickiego Związku Młodzieży Męskiej, który zgromadzi na Jasnej Górze stu tysięcy młodzieży katolickiej w ramach Akcji Katolickiej.

Protęktorat nad zlotem objęli obaj polscy kardynałowie, JE. ks. kardynał A. Kakowski i JE. ks. kardynał prymas Hlond.

Świadkiem wielkiego hołdu, składanego przez katolicką młodzież polską Najświętszej Pannie Jasnogórskiej, będą delegacje zagraniczne, przedstawiciele władz i liczni członkowie episkopatu, który nazajutrz po zlocie odbędzie swój doroczny zjazd w Częstochowie. Kulminacyjnym punktem zlotu-pielgrzymki będzie złożenie wotum katolickiej młodzieży w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej.

Jednym z najoryginalniejszych punktów programu zlotu będzie widowisko na świeżym powietrzu pod pod hasłem „Budujemy Polskę Chrystusową”. Widowisko zobrazuje wysiłek młodego pokolenia katolickiego, dźwigającego od podstaw chrześcijańskich gmachów nowej, silnej Polski. 10 grup z których 8 w regionalnych strojach ludowych, złożonych każda z 40 osób będzie w śpiewach i rękodzielnictwie da-

wało wyraz swej trosce o przyszłość ojczyzny — będzie głosiło swą gotowość do zgodnej budowy królestwa Chrystusowego w naszym kraju.

Na zakończenie uroczystości w niedzielę odbędzie się wielki pochód.

Już dotychczas zgłoszono na zlot do 70.000 uczestników, którzy przybędą na Jasną Górę w 70 pociągach popołudniowych.

5 uroczystości w jednym dniu obchodziło miasteczko Sepólno

TORUŃ, 31.8. W Sepólnie Kraińskim odbyły się uroczystości z okazji poświęcenia pomnika Chrystusa Króla, manifestacji ku czci św. Andrzeja Boboli, przekazania daru pow. sepołęńskiego na FON, poświęcenia nowego lokalu KKO oraz otwarcia wystawy zorganizowanej przez LOPP.

Uroczystości te zgromadziły tysiące nie rzesze mieszkańców pow. sepołęńskiego oraz przedstawicieli władz państwowych, wojskowych, duchowieństwa i samorządowych.

Po odsłonięciu pomnika Chrystusa Króla ks. biskup dr Okoniewski odprawił mszę św. połową w asyście

Entuzjastyczne przyjęcie Gen. Hallera w Wągrowcu

Dnia 28 bm. odbyło się w Wągrowcu na Pomorzu uroczyste poświęcenie sztandaru miejscowej placówki Zw. Hallerczyków, które zaszczylił swą obecnością generał Józef Haller.

Jak donosi „Dziennik Bydgoski” — władze Stronnictwa Narodowego i ich organ lokalny „Gazeta Wągrowiecka” usiłowały zignorować to wydarze-

nie, lecz zawiodły się na swych członkach, starsi bowiem narodowcy wzięli udział w uroczystościach, wyrażając swoje oburzenie na po cichu ogłoszony bojkot. Prezes Stronnictwa Narodowego p. Górny też przybył, co z uznaniem warto podkreślić.

Miasto było skromnie udekorowane ponieważ p. bumistrz bawił na urlopie, a jego zastępca choruje. Pan starosta usprawiedliwił swą nieobecność udziałem w uroczystościach strażackich w pobliskiej wiosce, przysyłając jednak życzenia listownie.

Miejscowa sanacja ustosunkowała się do święta hallerczyków na ogół przychylnie. Obywatelstwo miejscowe, ziemiaństwo i włościanie z prezesem Mikołajczykiem (był nieobecny z powodu udziału w zjeździe ludowców w Warszawie) przyjęli chętnie obowiązki rodziców chrzestnych, nie skąpiąc ofiar na kupno sztandaru dla hallerczyków. Poświęcił sztandar w kościele poklasztornym ks. kapłan Matyaszek.

Po nabożeństwie udał się generał Haller w asyście prezesa chorągwi wielkopolskiej Związku Hallerczyków majora Rosta z Poznania i prezesa placówki Bolesława Jezierskiego do Fary, gdzie oczekiwany przez ks. prob. Wróblewskiego podążył do pomnika księdza Wyuka, gdzie złożył ofiarowa-

ne mu różę. Przed defiladą na rynku, w której brało udział 12 sztandarów hallerczyków i kilkuset ludzi z różnych formacji, jak powstańcy wielkopolscy, rezerwiści, kolejarze, bractwo kurkowe przemówił z wywyższenia pan generał. Wspominał o roku 1920 i wydarzeniach, które zjednoczyły cały naród. Podobnie i dzisiaj, wobec grozy niebezpieczeństwa niemieckiego jednoczyć się trzeba. Apelem by „Polak na Polaka patrzył jak na najbliższego brata, a dobra wola pojednania zwyciężyła”, zakończył swe przemówienie. Potem cały rynek rozbrzmiewał echem huraganu oklasków i wiwatów na cześć generała Hallera.

Następnie w ogrodzie strzelniczym odbyła się ceremonia wbijania gwóźdźki pamiątkowej. I tu znowu lat się potak słów i życzeń. Zapoczątkowali je pp. dr Modrzejewski — prezes kółka Zw. oficerów rezerwy i dyr. „Rolnika” p. Węglarz — jako prezes Zw. Inwalidów.

Chór farny pod batutą p. Andrzeja Jędrzejewskiego odśpiewał kilka pieśni. Najbardziej wzruszającym był hołd złożony generałowi przez robotników ze Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, którzy swoje ogródki działkowe za miastem nazwali imieniem generała Józefa Hallera.

Ludowcy śp. Janowi Dąbskiemu

Zarząd wojewódzki Str. Ludowego wystosował do zarządów powiatowych okólnik w sprawie natchmianstowego przekazania zebranych kwot na nagrobek śp. J. Dąbskiego.

Nagrobek będzie poświęcony w dn. 25 września br.

LEKARSKIE

Przychodnia specjalna dla chorych na **PLUCA I SERCE** SENATORSKA 28-30. Rentgen. Odma sztuczna. Elektrokardiograf. Prześwietlenia płuc i serca. Wezwania na miasteczko. TEL. 5.93-33. (100)

SPECJALNA przych. dla chorych na **PLUCA** PRZESWETLENIE W-wa. Marszałkowska 49; tel. 9.00-09. (0011) rodz. 10-13-7

DR. Z. FAJNYN LESZNO 36 w niedzielę do 2-jej wenerycznie, pielowo, skóry W LEZNYCY, LESZNO 27. (00200)

Analogie dwóch krańców Polski W Wiśle mówi się po niemiecku

WISŁA, 31.8. Chociaż setki kilometrów dzieli źródła Wisły od jej ujścia, to jednak pod pewnymi względami można doszukać się podobieństwa stosunków, biorąc pod uwagę język niemiecki i radio.

Oto w hallu restauracji uzdrowisko wej panna garderobiana z kelnerami i przygodnymi jej znajomymi grzewcy w najlepszą po niemiecku. Przechodząc na drugą stronę do restauracji hotelu „Centrum” i prosząc kelnera o zmianę pięciolotówki panna bufo to wa mowi po niemiecku. Gościom pobytu umila radio, przeważnie nastawione na stacje niemieckie. I to nie tylko wówczas, gdy polskie stacje przestają nadawać muzykę, ponieważ z niemieckich stacji także się słucha publiczność również i prelekcji i komunikatów. Lecz na tym nie wyczerpuje się niemieczyna. W restauracji p. Samca pod Baraniami — radio nadaje jedną po drugiej audycje niemieckie.

Oto fakty na przestrzeni kilku go-

dzin z trzech lokali publicznych Wisły.

O nowy układ zbiorowy pracy w górnictwie węglowym Górnicy żądają podwyżki płac

KATOWICE, 31.8. Wczoraj odbyła się tu w okręgowym Inspektoracie Pracy konferencja porozumiewawcza pomiędzy związkiem pracodawców — właścicielami kopalni węgla, a komisją porozumiewawczą związków zawodowych górników — w sprawie wypowiedzianej umowy zbiorowej w górnictwie węglowym przez związki górników.

Konferencja ta choć przeciągnęła się kilka godzin nie dała pożądanego rezultatu, albowiem przedstawiciele pracodawców nie posiadali pełnomocnictw do ostatecznego decydowania.

Górnicy są jednak przeświadczeni, że baroni węglowi pójdą im na rękę podwyższając dotychczasowe stawki płac i umożliwiając tym samym podpisanie jak najrychlej nowego układu zbiorowego pracy.

Następna konferencja odbędzie się w dniach najbliższych.

Tanie pobyty w Zakopanem

ZAKOPANE 31.8. Liga Popierania Turystyki organizuje w okresie od 1 września do 31 października rb. zjazd do Zakopanego za kartami uczestnictwa na tzw. „Pobyty ryczałtowe”.

Karta uczestnictwa, która kosztuje zł. 31.50 gr uprawnia uczestnika zjazdu do 66 proc. zniżki na kolejach państwowych, 50 proc. ulgi w dowolnej ilości przejazdach na kolejce linowej na Kasprowy Wierch oraz do bezpłatnego 3-dniowego pobytu w którymkolwiek z zakopiańskich pensjonatów według własnego wyboru, jednorazowego przejazdu kolejką linową na Kasprowy Wierch lub autokarem do Morskiego Oka, oraz do pieszej wycieczki z fachowym przewodnikiem w góry.

Podwyżki płac, broni i umundurowania żądają dozorczy nocni Krakowa

KRAKÓW 31.8. W poniedziałek wybuchi w Krakowie strajk nocnych dozorców sklepowych, który objął kilku set dozorców.

Dozorczy za pośrednictwem swego związku zawodowego wystąpili do okręgowego Inspektoratu Pracy z żądaniem podwyżki zarobków do minimum

5 złotych za noc, wydania im na czas służby broni palnej oraz na zimę specjalnego umundurowania.

W nocy z poniedziałku na wtorek policja krakowska zarządziła zwiększenie patroli wobec strajku dozorców, którzy do pracy wczoraj wieczorem nie stawili się.

Wciąż przybywa zielonych sztandarów

W gminie Skorosze pow. warszawski, odbędzie się w nadchodzącą niedzielę uroczystość poświęcenia sztandaru Str. Ludowego.

Z okazji tej przewidziane są liczne przemówienia działaczy ludowych, m. in. ks. płk. Panasia.

Zgon małżonki ambasadora włoskiego „Smierć czarnym koszulom!” Rozruchy antywłoskie w San Sebastian

(Od własnego korespondenta „Nowej Rzeczpospolitej”)

KOPENHAGA, 31.8. Korespondenci prasy skandynawskiej przy armii gen. Franco przybyli na terytorium Francji dla możliwości swobodnego telegrafowania, donoszą, że małżonka ambasadora włoskiego w Burgos hr. Viola di Campalto zmarła w szpitalu w Burgos skutkiem rany otrzymanej w piersi podczas zasadzki żołnierzy hiszpańskich na samochód ambasadora (o czym obszernie przed kilku dniami donosiliśmy — przyp. red.).

W San Sebastian wybuchły przedwczoraj ponownie rozruchy antywłoskie, obfitujące w krwawe utarczki z oficerami i żołnierzami włoskimi w kinach, teatrach i na ulicach miasta. Zamieszki przybrały tak poważną postać, że władze wojskowe zmuszone były ogłosić w mieście stan wojenny. Na ulicach patrolują bez przerwy silne oddziały żandarmerii i wojsk kolumnalnych pod dowództwem oficerów żandarmerii.

Gen. Franco jest bezsilny wobec rozruchów, bowiem na czele demonstrantów stają członkowie „Falangi”. Ulice miasta i fasady domów pełne są ulotek i afiszów nawołujących do wypędzenia „fałszywych sprzymierzeńców, traktujących Hiszpanię jak Abisynię”. Uprzątanie ulotek i zdzieranie afiszów jest bezcelowe, ponieważ co rano pojawiają się nowe.

Demonstrujące tłumy, a nawet poszczególne przechodnie pozdrawiają się „dawnym hasłem falangi hiszpańskiej: „Arri-

ba Espana!” (Zbudź się, powstań Hiszpanio) na co pada nie-

zmienna odpowiedź: „Smierć czarnym koszulom!”.

B. ambasador Rakowski w podwójnej roli: świadka i oskarżonego

(Od własnego korespondenta „Nowej Rzeczpospolitej”)

LONDYN, 31.8. Donoszą z Moskwy, że b. ambasador sowiecki w Paryżu i w Londynie Krystian Rakowski, skazany w procesie Bucharina i Rykova

na długoletnie zesłanie do obozu pracy przymusowej na Syberii, został w ostatnich dniach przywieziony do Moskwy i osadzony w więzieniu GUP na Lubiance.

Będzie on głównym świadkiem przeciwko wszystkim oskarżonym w przygotowywanym na wrzesień „procesie ambasadorów” i... jednym z podśladnych, ponieważ prokurator Wyszyński oskarża go o przygotowywanie zamachu na Stalina i o otrucie Ordżonikidze, na co miał, jak twierdzi, otrzymać w ostatnich czasach niezbitę dowody. Jak przypuszczają koła polityczne w Moskwie — Rakowski będzie rozstrzelany.

Japonia zamierza okupować Chiny Partyzanci gotują atak na Szanghaj Ofensywa chińska nad Jangtse

TOKIO, 31.8. Japoński minister Itaki oświadczył prasie, że Japonia prowadzić będzie wojnę aż do obalenia nie tylko Ciang Kai Szeka, ale i jego reżimu. Zdaniem ministra Ciang Kai Szek nie będzie w możności po upadku Hankou sformować nowych armii, a przez utratę sieci kolejowej i arterii komunikacyjnej jaką stanowi Jangtse — zakres jego władzy zostanie ograniczony automatycznie do bardzo szczupłego obszaru.

Minister finansów Ideka zaznaczył, że nawet po zlikwidowaniu obecnego konfliktu chińskiego — japońskiego, wojna japońska pozostaną w Chinach dla utrzymania porządku.

SZANGHAJ, 31.8. Oddziały chińskich partyzantów w okolicach Szanghaju wzrosły tak znacznie, że zachodzi obawa, iż zaatakują miasto. W związku z tym ludność cywilna opuszcza dzielnicę Hing Jao, którą obsadziło wojsko japońskie. Partyzanci wysadzili w powietrze linie kolejową między Pekinem a Tientsinem, niszcząc pociągi japońskie wiozące amunicję.

HANKOU, 31.8. Artyleria chińska ostrzeliwała okręty wojenne japońskie, które usiłowały przedostać się w górę Jangtse. Jeden z okrętów został poważnie uszkodzony, reszta pośpiesznie odpłynęła.

Japończycy używają gazów trujących, co powoduje znaczne straty w szeregach chińskich, gdzie brak masek przeciwgazowych. Mimo to jednak oddziały chińskie utrzymują się na swych pozycjach.

Japończycy muszą okupować każdy swój krok olbrzymimi stratami.

Na północnym brzegu Jangtse Chińczycy przeszli do kontrataku na szerokim froncie. Miasta Tientszan i

Tajhu zostały odebrane Japończykom, wskutek czego cała armia japońska jest zagrożona, przede wszystkim zaś miasto Anking leżące głęboko na tyłach japońskich.

Po zajęciu Tientszan i Tajhu wojska chińskie usiłują otoczyć oddziały japońskie cofając się pośpiesznie w kierunku na Anking, przy czym grozi im niebezpieczeństwo zupełnego odcięcia przez wojska chińskie.

„Anglia puściła w ruch wszystkie sprzęty dla utrzymania pokoju” W Londynie, Paryżu i w Berlinie Narady, komentarze i nastroje

LONDYN, 31.8. Obrady gabinetu, które rozpoczęły się we wtorek rano trwały przeszło trzy godziny. Obecny był przy nich również ambasador brytyjski w Berlinie, Henderson. Po posiedzeniu ogłoszono biuletyn oficjalny, który stwierdza, że „gabinet brytyjski wyraził swą jednomyślną zgodę co do powyższych kroków i polityki na przyszłość”.

Jak słychać, Londyn domagać się będzie powtórzenia gwarancji danych po „Anschlussie” przez min. Goeringa,

że Niemcy nie posiadają agresywnych zamiarów wobec Czechosłowacji i że wojska niemieckie będą stale utrzymywać dystans 25 km od granicy czeskiej.

Mówi się również, że premier Chamberlain wystosuje własnoręczne pismo do Hitlera, w którym zaapeluje doń o współpracę w dziele utrzymania pokoju, przestrzegając jednocześnie przed konsekwencjami wojny.

Ambasador brytyjski w Berlinie zwróci jednocześnie uwagę rządu niemieckiego na niebezpieczeństwo konfliktu, w którym Anglia „nie będzie mogła zachować neutralności”.

W ten sposób, jak twierdzą sfery polityczne, w Brytania puściła w ruch wszystkie swe sprzęty dla utrzymania pokoju — od konferencji lorda Runcimana z prezydentem Benesem, poprzez demarche swego przedstawiciela w Berlinie, aż do pogotowia bojowego floty, lotnictwa i wojsk zmotoryzowanych włącznie.

PARYŻ, 31.8. Pod przewodnictwem prezydenta Lebruna odbyło się we wtorek przeszło 3-godzinne posiedzenie rady ministrów. Gabinet aprobo-

wał w pełni politykę min. Bonneta oraz wskazówki, jakich udzielił przedstawicielom dyplomatycznym Francji za granicą.

BERLIN, 31.8. Cała prasa niemiecka w dalszym ciągu ostro atakuje Czechosłowację. Olbrzymie tytuły, przez całą szerokość pierwszych stron berlińskich dzienników, brzmią wręcz alarmistycznie.

W społeczeństwie niemieckim panuje znaczne podniecenie z powodu wiadomości, że żołnierze, którzy mieli opuścić we wrześniu, po odświeżeniu dwu lat szeregu, zostaną zatrzymani do 1 listopada. Krąży również niesprawdzone pogłoski, o powołaniu na ćwiczenia starszych roczników b. żołnierzy frontowych, celem przeszkolenia ich w służbie pomocniczej.

Charakterystyczne komentarze budzi również prowadzona w przysięszonej temple bezwzględnej zbiórki przedmiotów żelaznych i stalowych, która po zlikwidowaniu płotów, ogrodzeń i ornamentacji objęła już wszystkie przyrządy gimnastyczne sporządzone z tych metali.

„Brudny konduktor” i „Niemiecka ziemia” Bezczelna prowokacja gdańszczan Z dnia na dzień rośnie buta niemiecka

TORUŃ, 31.8. Miarą rozzuchwalenia, do jakiego pod wpływem nieobliczalnej agitacji antypolskiej dochodzą niektórzy obywatele żyjącego z Polski „Wolnego Miasta” Gdańska, jest wypadek, o którym zameldowano władzom kolejowym z Gdańska.

Oto na tamtejszym dworcu policja graniczna aresztowała i odstawiła do sądu grodzkiego do dyspozycji władz prokuratorskich obywateli gdańskich robotników: 40-letniego

Erwina Buscha i 46-letniego Karola Brömmera, stale zamieszkających w Gdańsku.

Aresztowani jadąc pociągiem tranzytowym z Berlina, na przestrzeni pomiędzy Chojnicami a Tczewem do puścili się publicznej prowokacji, a mianowicie, gdy polski konduktor kolejowy prosił o okazanie biletów kolejowych, butni hitlerowcy gdańscy odmówili okazania biletów, krzycząc na głos: „Eigentlich müsste man dem schmutzigen Kondukteur die Fahr-

karten auf dem „deutschen” Boden nicht zeigen”. (Właściwie nie powinno się temu brudnemu konduktorowi (polskiemu) na... „niemieckiej” ziemi (polskim Pomorzu) biletów okazywać).

Jeszcze jedno autorytatywne stwierdzenie

Ludzie i dusze w kajdanach Dokument, za który się idzie do Dachau

BERLIN 31.8. Na łamach oślawionego „Schwarze Korps” znalazł się ostatnio osobliwy dokument, ilustrujący warunki życia w Austrii po „Anschlussie”. Dzieje dokumentu są następujące:

W miejscowości Dorigastein odjęto niedawno roboty restauracyjne przy krzyżu na wieży miejscowego kościoła i w związku z tym u stóp krzyża miano umieścić, zgodnie ze zwyczajem, dokumenty ilustrujące chwilę obecną. Przy tej okazji

proboszcz tego kościoła ks. Andreas Rieser postanowił przekazać potomności świadectwo obecnego stanu dawnej Austrii i umieścić własnoręcznie spisany pamiętnik. Dowiedział się o tym w jakiś sposób miejscowy hitlerowski burmistrz, kazał krzyż z wieży z powrotem usunąć, dokument wydobyl i przekazał go do użytku „Schwarze Korps”. Pismo to poświeciło dokumentowi pełne cztery kolumny i dzięki temu znajdujemy jeszcze jedno autorytatywne potwierdzenie tego, jak to jest w Austrii po „Anschlussie”.

Czytamy tam m. in.: „My, kapłani, znajdujemy się teraz w ciężkim położeniu, gdyż nie jeden z nas został przez nazistów wtrącony do więzienia, gdzie jeszcze żyje. Wiele wybitnych osób, które działały pod Schuschniggem, zamknięto w oślawionym obozie koncentracyj-

nym w Dachau i muszą tam być okropnie traktowani. Pism katolickich już nie ma, są tylko gazety nazistowskie, pełne kłamstw, oszustw i bałamuctwa. Nie wiemy absolutnie nic, jaki jest rzeczywisty stan rzeczy. Prasa, radio, wszystko jest w rękach państwa. Organom tym nie możemy dawać wiary. Tylko przez zagranicę nie stacje nadawcze (radio watykańskie) możemy coś słyszeć. Można by wiele powiedzieć, ale brak czasu i miejsca. Kto wie, czy ten zapisany arkusz w dzwonnicy znajdzie spokojne miejsce”.

„Schwarze Korps”, publikując ten dokument, najbardziej dotknięte jest wspomnieniem obozu w Dachau i złośliwie zaznacza, że ksiądz Rieser „ma już pełną okazję przekazania się na miejscu”, jak to jest w Dachau.

Anglia ostrzega... Wymowa manewrów brytyjskich

LONDYN, 31.8. Konserwatywny „Daily Telegraph” zamieszcza niezwykle znamienity artykuł, w którym m. in. pisze: „Niemcy często twierdzą, że gdyby tylko z góry wiedzieli, jak postąpi rząd angielski w roku 1914, nie doszłoby do wojny światowej... Słuszne więc jest, by zdalić sobie sprawę z ryzyka, na jakie się narażają, jeśli wybiorą akcję militarną, zamiast koncyliacji”.

Ryzyko to polega nie mniej nie więcej, jak na ZAPLATANIU SIĘ NIEMIEC W WOJNĘ Z ROSJĄ, FRANCJĄ I IMPERIUM BRYTYJSKIM, MAJĄCYM POPARCIE NIEOBŁICZALNEJ I DRUGOCACEJ POTĘGI MORALNEJ I MATERIALNEJ, JAKIMI SĄ ST. ZJEDNOCZONE.

Jeśli przywódcy narodowo-socjalistyczni liczą na bezczynność Anglii i Francji na wypadek napadu niemieckiego na Czechosłowację, popełniają

straszliwą pomyłkę kalkulacyjną, która musi być poprawiona, zanim będzie za późno”.

Jednocześnie prasa brytyjska zwraca uwagę, że czas trwania manewrów floty angielskiej jest o 2 tygodnie dłuższy niż zapowiedziany czas trwania manewrów niemieckich, co w związku z sytuacją nabiera swoistej wymowy i wagi.

Henleinowcy odrzucili projekt rządowy

PRAGA, 31.8. Jak twierdzą tujsze koła polityczne, Niemcy zdecydowali odrzucić nowe propozycje rządu czechosłowackiego, o czym delegat ich zawiadomił jakoby we wtorek lorda Runcimana. Jak słychać lord Runciman zamierza zorganizować spotkanie między przedstawicie-

łami rządu czechosłowackiego, a przedstawicielami partii Henleina w swej obecności.

Panuje ogólne przekonanie, że instrukcje co do odrzucenia ostatniego projektu rządowego henleinowcy otrzymali z Berlina.

DOM I ŚWIAT

DODATEK KOBIECY

Zhańbiona cześć Kobiety, pięści, obelgi i... wygnanie

Gehenna Polki — ofiary hitleryzmu

Siedmioletnie dzieci w więzieniu o chlebie i wodzie

Lzy biegały po wynędzniałej, kiedyś bardzo ładnej twarzy. Wątlą piersią wstrząsa szloch. Nie można mówić.

Całe jej życie to wielka tragedia. Jako mała dziewczynka brała udział w strajku szkolnym. Bili ją i katowali Niemcy, bo pacierz mówiła po polsku. Rodziców aresztowano, oni przecież odpowiadali za krnąbrne dziecko.

W 1919 roku w Toruniu, kiedy czekając wkroczenia wojsk polskich w szeregi strażnicy obywatelskiej pełni służbę dla Ojczyzny dosięga ją kula niemiecka. Długie miesiące walczy ze śmiercią w miejskim szpitalu.

Po kilku latach nauki, dorywczej pracy, zagnana ją losy do Gdańska, gdzie powiła córeczkę, owoc swej wielkiej miłości — jedynego błędnego życia.

I tu się zaczyna jej gehenna...

H.ńb.ące oszczers.wa

Z początku wszystko układa się jak najlepiej. Zakłada pracownię haftu, ma dobrą klientelę, nieźle zarabia. — Tymczasem Gdańsk staje się coraz bardziej hitlerowski. Gospodyni, u której mieszka, zaczyna ją szykanować, mści się na niej za to, że jest Polką. Wreszcie robi fałszywe doniesienie policji.

Przerażona, błada przybiegła ma wezwanie. Papiery ma w porządku. Nazywa się Wanda Karpińska. Prowadzi zakład hafciarski. Świadczenie przemysłowe wykupila.

Ale tam nie o to chodziło.

— Du polnische Schweine, Maul halten! — ordynarne krzyki, wymyślania. A na skulone ze strachu plecy raz po raz spadają pięści i szturchańce.

— Bein Doktor!

Dokładne badanie i ordynarne dowcipy, które wstręt budzą. Nareszcie koniec...

Nie, nie koniec. Przy urzędowym stole trzeba jakiś papier podpisać. — Strwożone oczy zdołały odczytać w gmatwaniu niemieckich wyrazów: „W ciągu dwóch dni musi opuścić Gdańsk jako weneryczna chora”.

Okrzyk zdumienia, przerażenia. Pióro wyrzuca z ręki. I znów razy padają na pochylone plecy.

W domu czeka głodne dziecko. Nie rozumie matki, która płacze.

W poniedziałek przychodzą agenci. Lzy leją się na porzucane przedmioty. Trzeba zostawić wszystko i z płaczącym dzieckiem iść na tufaczke.

3 tys. gu'denów za wyrzeczenie się Polski

Zniszczyć ten dokument, który ją hańbi, który plami jej uczciwe życie. Pokazać im, że to fałsz i podła zniewaga! W Gdyni pierwsza rzecz idzie do lekarza specjalisty. Dr Biniek wystawia jej świadectwo, że jest najzdrowsza i nigdy podobnych chorób nie przechodziła.

Zaczynają się teraz długie pertraktacje między władzami polskimi i niemieckimi, które nie dają żadnych rezultatów. Ona tymczasem nie może znaleźć pracy, przymiera głodem, wędrując z małą dziewczynką po całym wybrzeżu.

W 1934 roku udaje się jej dostać do Sopotu, gdzie o pracę jest łatwiej. Po wielu trudnościach otwiera znów własny zakład, dziecko oddaje do polskiej szkoły i zdaje jej się, że wreszcie zaczęła żyć.

Dom, w którym mieszka, zamieszkuje ją sami hitlerowcy, którzy starają się

wybić jej z głowy „polskość”.

Pewnego dnia przychodzi do niej sąsiadski szturmowcy, kładąc na stole 3.000 guldenów. Pieniądze, za które mogłaby otworzyć wielką pracownię. Pozbyć się raz kłopotów i zmartwień. Ale jeden warunek: wyrzeknie się polskości i córkę odda do niemieckiej szkoły.

— Byłam Polką i pozostanę Polką — mówi im dumnie odsuwając pieniądze. Za kilka dni przychodzi znów, potem jeszcze raz, ale tym razem z groźbami i wymyślaniem.

Dzieci w więzieniu

Mała, jasnowłosa dziewczynka codziennie rano biegnie przez ulice Sopotu do szkoły.

Wracając po lekcjach w trzy. Trzymają się za ręce i śmieją się, paplają na całą ulicę.

Naraz... Ktoś wysoki w brązowej koszuli i długich butach zastępuje im drogę. Nie chcą z nim iść, wyrzucają się. Ale on ma silne ręce i stanowczy głos.

Potem jest ciemna cela o zakratowanym okienku. Trzy siedmioletnie dziewczynki skulone w kącie łkają. Garść słomy i kubek zimnej wody. To wszystko. Na cały dzień.

— Mamusi... mamusi... Brązowy szturmowiec na straży za drzwiami nie słyszy tego łkania, które najtwardsze serce wzruszy.

Na drugi dzień jest zupełnie inaczej. Jest jasno oświetlony pokój, uśmiechnięci, dobrzy ludzie, doskonale śniadanie i masa czekoladek, cukierków.

Tu zaczyna się właściwa akcja, tu maczenie dzieciom, że wrócą do mamusi, ale muszą im powiedzieć, że konieczne chcą chodzić do niemieckiej szkoły, że chcą być Niemkami.

— My nie chcemy być Niemkami. My jesteśmy Polki! — wołają te małe kobiety - patriotki.

Na drugi i trzeci dzień te same namowy. Dopiero czwartego dnia wypuszczają je na wolność.

Zrozpaczona matka tuli do siebie odrzyśnięte dziecko. Siwe pasma włosów na skroniach mówią za nią, co przeszła.

Łuty i pięści szturmowców

Nazajutrz z rana jeszcze nie wstały gdy do mieszkania wtargnęło dwóch szturmowców.

Brutalnie wyciągają ją z łóżka. — Dziewczynka zamarła w kąciu przerażona widząc jak olbrzymie buciska tłuką wątłe ciało matki, która upadła na ziemię. A twarda pięść ze znienawidzoną swastyką nad łokciem ciągnie za włosy i szarpie. Nie wolno nic wiać, tak jak stoją muszą się wynosić z granic w. miasta. Pieniądze, narzędzia do pracy, pamiątki rodzinne i te najpotrzebniejsze codziennego użytku rzeczy pozostają na łup gospo-

Dla pani domu

GRZYBY W JESIENI

Należy wziąć 4 jaja, ćwierć kg pieczarek lub borowików. Grzyby pokrajać, uduśić i zaprawić śmietaną. Ogniotrwały półmisek nasmarować masłem, wyłożyć grzyby, zrobić łyżką dołki, wbić w nie jajka, położyć na to kawałek masła i wstawić do pieca, by jajka ścięły się.

Podawać na zakąskę lub kolację.

Drobne rady

PRZYKLEJANIE LINOLEUM

Coraz więcej i częściej przykrywa się podłogi w mieszkaniach linoleum. Chcąc wykonać to prawidłowo, należy przygotować odpowiedni klej.

Robi się go w następujący sposób: na 10 łyżek kłajstru żytniego jeszcze gorącego wlać 4 łyżki terpentyny francuskiej. Tak przygotowanym klejem rozsmaruje się równiutko (nie grubo) spód linoleum (brzozy obciążyć ciężarem).

O ile mieszkanie znajduje się na parterze i nie ma pod nim piwnicy, linoleum nie należy kłaść, zwłaszcza o ile chodzi o podłogi drewniane, gdyż nie mając dostępu powietrza od spodu ani od wierzchu, linoleum będzie się psuło i w ciągu trzech lat co najmniej zniszczy.

PIERWSZA POMOC

PRZY ZATRUCIU GRZYBAMI

Przed wszystkim należy wywołać wymioty, do zewnątrz dać łyżeczkę taniny i mocnej herbaty.

Związek Pań Domu wznowia swą działalność

Kursy, pokazy i odczyty

Po przerwie wakacyjnej z dniem 1 września Związek Pań Domu wznowia swą działalność.

Panie domu będą miały sposobność zaznajomić się gruntownie już w ciągu tego miesiąca ze sztuką kulinarną i techniką prac domowych na kursach i pokazach rannych i wieczorowych, urządzanych przez tę instytucję. Pracownice domowe mogą również uzupełnić swoje wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego, uczęszczając 3 razy tygodniowo na lekcje wieczorowe, bez uszczerbku dla swoich zwykłych zajęć.

Poza kursami Związek Pań Domu zorganizuje w bieżącym roku cały szereg odczytów, wycieczek, uzupełni swoją bibliotekę i wzorownicę, rozsze-

rzy i pogłębi zakres porad ze wszystkich dziedzin gospodarstwa domowego, obejmując swą pracą oświatowo-gospodarczą jak najszersze warstwy społeczne.

Konieczność śledzenia postępów w dziedzinie gospodarki, kultury życia domowego i rodzinnego i wprowadzenia ich w życie obowiązuje wszystkich domowników, gdyż przyczynia się do podniesienia poziomu życia poszczególnych rodzin a tym samym i społeczeństwa.

Już przeszło 10 lat Związek Pań Domu dąży do tego celu, gromadząc przy swoim sztabie coraz liczniejsze kółka nie tylko dobrych gospodyń, ale i obywateli kraju.

Dla naszych dzieci

Ładne, haftowane szeleczki i pasek — są ozdobą każdego chłopięcego ubranka i na pewno się będą również podobać dziewczynkom.

Robi się je z białej wlny, na drutach, a potem haftuje czerwona, granatowa i zielona wlna. Szeleczki robi się podwójnie, jednakowo z obu stron. W tym celu nabiera się 20 oczek, opuszcza pierwsze oczko wolne tak, aby nitka znalazła się z przodu. Również drugie oczko na lewo opuszcza się wolne, i odkłada nitkę z powrotem, tak że trzecie oczko może być robione w prawo. Należy uważać, aby nitka przy wolnych oczkach zawsze była dobrze położona naprzód i w tył.

Można stosować robotę krzyżkową lub inną, jaką się chce — lecz serduska muszą być czerwone, a listki zielone i granatowe na zmianę. — Taki miły upominek zrobiony przez matkę, czy to nie jest przyjemność dla dziecka?

6¹⁵ 24⁰⁰ RADIO

ŚRODA, 31.8.1938 R.

WARSZAWA I.

6.15 „Kiedy ranne wstają zorze”; 6.20 Muzyka; 6.45 Gimnastyka; 7.00 Dziennik poranny; 7.15 Koncert poranny; 11.57 Sygnał czasu; 12.05 Audycja południowa; 15.15 Audycja dla dzieci; 15.45 Wład. gospodarcze; 16.00 „Tak śpiewał Szalpin”; 16.45 „Szlachta zagrodowa południowych rubieży Rzeczypospolitej w służbie ojczyzny”; 17.00 Muzyka taneczna; 18.00 Pogadanka; 18.10 Recital wiołencelowy Tadeusza Lifana; 18.40 „Bez tytułu” fragment z powieści J. I. Krasińskiego; 19.00 Muzyka lekka; 19.30 Pogadanka aktualna; 19.40 Koncert rozrywkowy; 20.45 Dziennik wieczorny; 20.55 Pogadanka aktualna; 21.00 Audycja dla wsi; 21.10 Koncert chopinowski; 21.50 Wład. sportowe; 22.00 Muzyka kameralna; 22.55 Przegląd prasy; 23.00 Ostatnie wiad. dziennika wiecz.

WARSZAWA II

13.00 Płyty; 14.00 Para informacji; 14.10 Koncert muzyki polskiej; 15.00 Wład. sportowe; 15.05 Koncert rozrywkowy; 17.00 Pogadanka aktualna; 17.10 Płyty; 18.10 Muzyka lekka i taneczna; 22.00 Przegląd kulturalny; 22.15 Muzyka lekka i taneczna.

NAJCIEKAWSZE AUDYCJE ZAGRANICZNE

19.00 Wiedeń. „Fidelio” opera Beethovena; 19.30 Sofia. „Eugeniusz Oniegin” opera Czajkowskiego; 20.00 Drottich. Koncert symfoniczny; 20.00 Paris PTT. „Orfeusz” opera Glucka; 20.00 Sztokholm. „Manon” opera Massenet; 20.15 Beromünster. „Cyrylik sewiliński” opera Rossiniego.

CZWARTEK, 1.9.1938 R.

WARSZAWA I

6.15 „Kiedy ranne wstają zorze”; 6.20 Muzyka; 6.45 Gimnastyka; 7.00 Dziennik poranny; 7.15 Koncert poranny; 11.57 Sygnał czasu; 12.05 Audycja południowa; 15.15 Audycja dla dzieci starszych; 15.30 Skrzynka ogólna; 15.45 Wład. gospodarcze; 16.00 Koncert solistów; 16.45 Pogadanka; 17.00 Muzyka taneczna; 18.00 Pogadanka; 18.10 Muzyka skandynawska; 18.00 Chór; 19.30 Pogadanka aktualna; 19.30 Koncert rozrywkowy; 20.45 Dziennik wieczorny; 20.55 Pogadanka aktualna; 21.00 Audycja dla wsi; 21.10 Koncert rozrywkowy; 21.50 Wład. sportowe; 22.00 Polska muzyka kameralna; 22.55 Przegląd prasy; 23.00 Ostatnie wiad. dziennika wieczornego.

WARSZAWA II

13.00 Koncert rozrywkowy; 15.55 Para informacji; 14.05 Płyty; 15.00 Wład. sportowe; 15.05 Zespół Pawła Ryńskiego; 17.00 Jak spędzić święto? 17.10 Pogadanka społeczna; 17.15 Koncert solistów; 18.05 Płyty; 22.00 Kwadrans poetycki; 22.15 Płyty; 22.50 Koncert symfoniczny.

NAJCIEKAWSZE AUDYCJE ZAGRANICZNE

19.05 Ryga. Koncert symfoniczny; 19.15 Monachium. „Es stimmt was nicht in Jerichow” operetka Soldnera; 19.30 Praga. „Dalibor” opera Smetany; 20.00 Drottich. Koncert symfoniczny; 20.10 Hamburg. Koncert z udziałem pianisty Alfreda Hoehna; 20.30 Radio Paris. Koncert symfoniczny; 20.50 Sottens. Festival muzyczny w Lucernie; 21.00 Rzym. „Loreley” opera Catalana.

(0L2-1)

PIĄTEK, 2.9.1938 R.

WARSZAWA I

6.15 „Kiedy ranne wstają zorze”; 6.20 Muzyka; 6.45 Gimnastyka; 7.00 Dziennik poranny; 7.15 Koncert poranny; 11.57 Sygnał czasu; 12.05 Audycja południowa; 15.15 Wesoła audycja dla dzieci; 15.30 Rozmowa z chórem; 15.45 Wład. gospodarcze; 16.00 Muzyka taneczna; 16.45 Pogadanka; 17.00 Muzyka operetkowa; 18.00 Pogadanka; 18.10 Popularne utwory fortepianowe; 18.45 Nowości literackie; 19.00 Recital śpiewaczy Józefa Korolkiewicza; 19.20 Pogadanka aktualna; 19.30 Koncert z Wystawy Radiowej; 20.45 Dziennik wieczorny; 20.55 Pogadanka aktualna; 21.00 Audycja dla wsi; 21.10 Koncert rozrywkowy z Wystawy Radiowej; 21.50 Wład. sportowe; 22.00 Koncert symfoniczny; 22.55 Przegląd prasy; 23.00 Ostatnie wiad. dziennika wiecz.

WARSZAWA II

13.00 Koncert rozrywkowy; 14.00 Para informacji; 14.10 Koncert solistów; 15.00 Wład. sportowe; 15.05 Zespół Wiktora Tychowskiego; 17.00 Pogadanka aktualna; 17.10 Nowoczesna muzyka kameralna; 17.55 Płyty; 22.00 Felieton; 22.15 Płyty.

NAJCIEKAWSZE AUDYCJE ZAGRANICZNE

19.30 Sofia. „Tosca” opera Pucciniego; 20.00 Londyn Reg. Koncert Beethovena; 20.15 Berlin. Koncert symfoniczny; 20.30 Paris PTT. Koncert symfoniczny; 21.00 Bruksela Flam. Koncert symfoniczny; 21.15 Strassburg. „Śluzca — panią” opera komiczna Pergolesiego.

Brud, smród i ubóstwo Bez wody i kanałów, tonąc w ciemnościach wegetują peryferie miasta

Odbił się wczoraj w godzinach popołudniowych pokaz prasowy, arządzony staraniem centralnego zrzeszenia chrześcijańskich władz, drobnych nieruchomości na Pradze.

Pokazano przedstawicielom prasy, z prośbą o opublikowanie, że w Warszawie więcej jest braków niż pięknych ulic, placów i reprezentacyjnych budowli. Już to szosa prowadząca w kierunku Modlina, a więc wylotowa arteria strategiczna posiada do dziś sieśczego dnia nawierzchnię z kocich łbów. Nic dziwnego, panowie dygnitarze, tamtędy prawie, że nie jeżdżą. Pelcowizna to obraz nędzy i rozpaczy. Domki drewniane, parterowe, ściekami czyli tzw. „ryniztkami” płyną sobie jak za „dawnych dobrych czasów” wszelkiego rodzaju ekskrementy, zatruwając powietrze. Ulicę czesłowo tylko zabrukowane, zupełnie brak chodników, oświetlenie gazowe jest tylko na głównych ulicach np. Modlińskiej i Toruńskiej. Do najbliższego przystanku tramwajowego z ulicy Różopolskiej jest przeszło 2 km, podczas, gdy w linii prostej dzielę odległość zaledwie kilkaset metrów. A dalej Targówek, Ząbki, Ursynów, Grochów itp. wszędzie tam jest wielki potrzeb niż możliwości realizacji. Z przemówień referentów wynika, że zarząd miejski za dużo przykładu aważi do robót inwestycyjnych pokazowych, wywołujących dobre wrażenie na zwiedzających, niż dla wyroby mieszkańców tych przedmieść. Na takim np. Targówku wodę czerpie się ze studzien ulicznych za opłatą po

5 groszy od kubelka, a w większości posesji na Grochowie również brak wodociągów, zupełny brak kanalizacji i dobrego oświetlenia.

Stan bezpieczeństwa w tych warunkach musi być ograniczony. Poziom życia kulturalnego mieszkańców, nawet przy największym wysiłku ze strony wychowawców i nauczycieli nie wiele pomoże, skoro wodę trzeba kupować od wozów lub ze studzien publicznych w określonych godzinach. I jak się tu myć, jeśli już nawet na mydło znajdują się pieniądze, to kąpiel w domu kosztuje tych biedaków drożej niż łaźnia „pod Mesalką”.

Poza tym np. taki Grochów, w którym obecnie mieszka przeszło 60 tys. osób, nie posiada do chwili obecnej szkoły średniej, w której mogłyby się uczyć dzieci tego wielkiego przedmieścia. Stoi temu na przeszkodzie brak odpowiedniego pomieszczenia.

Na Grochowie wybudowano kościół, który powstał ze składek miejscowego społeczeństwa, jak informował ks. Jan Sztuka, który jako proboszcz kościoła p. w. „Najczystszej Serca Maryi” dokonał prawdziwej sztuki podciągnięcia pod dach tej wspaniałej świątyni w stylu gotyckim, której wysokość wraz z wieżą wyniesie ponad 55 metrów.

Kościół ten powstał na pamiątkę bohaterskiej obrony Warszawy przez wojska polskie na polach grochowskich w 1831 r.

I tu żalił się ks. proboszcz, że o ile społeczeństwo na dotychczasową budowę ofiarowało ponad 300 tysięcy złotych, władze państwowe i zarząd miejski wyasygnowały łącznie na ten cel... aż 2000 złotych.

Z tego króciutkiego rzutu okiem na prawdziwe peryferie miasta i po gruntownym zastanowieniu, się musimy przyjść do przekonania, że zarząd złu, podnieść miasto może jedynie planowa, obliczona na dłuższą metę gospodarka miejska, prowadzona pod najuczajniejszym okiem i kontrolą zainteresowanego społeczeństwa, realizowana przez zarząd miejski wybrany przez ogół swych obywateli, którzy

naprawdę małą do niego pełnię zaufania.

Taki zarząd miejski, który by w ciągu kadencji choć w pewnej mierze spełnił życzenia tych, którzy tego najbardziej potrzebują, zamieszkałych na przedmieściach, gwarantując im warunki higieniczne: wodociąg, kanalizację i oświetlenie i jakie takie bruki, może powstać jedynie drogą uczciwych wyborów do samorządu stolicy.

tek.

Międzynarodowy fałszerz i oszust po paryskich sukcesach odpoczywa w polskim kryminale

Warszawski świat przestępczy zna dobrze Jakuba Hochberga. Zna go i policja, zwłaszcza że od kilku lat doremnie go poszukiwała. Hochberg miał odsiedzieć 4 lata więzienia za współudział w fałszerstwie pieniędzy. Wspólnik jego Hersz Kukierman, skazany na 6 lat, przebywał jeszcze w więzieniu. Do spółki fałszerskiej należał również Efraim Korecki, ale temu się upiekło. Zdołał wykpić się ze sprawy.

Hochberg po ucieczce z Polski ukazał się w jakiś czas później na bruku paryskim. Rychło też nawiązał styczność z tamtejszym światem przestępczym, rozpoczynając działalność fałszerską i oszukańczą.

Jednak w Paryżu powiła się nowa Hochbergowi. Ujęto go i osadzono w więzieniu. Sąd paryski skazał go na 8 miesięcy więzienia. Po odbyciu kary oszusta deportowano z Francji do granicy. Władze francuskie zawiadomiły o tym władze polskie, które w przypuszczeniu, że oszust wrócił do kraju, zaczęły go szukać. No i znalazły.

Ustalono, że zdołał już zetknąć się z Korcekim i przystąpił do dalszej swej przestępczej akcji. Zamiary spaliżowano w zarodku i obu aferzystów osadzono w więzieniu.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa Hochberg zamierzał wszcząć na nowo fałszowanie pieniędzy.

Skandal czy nieporozumienie Denuncjacja z za kraty przyczyna wydalenia pracownika

W VIII ośrodku zdrowia i opieki społecznej jeden z pracowników fizycznych podpatrzył nadużycia popełniane przez kierownika tej instytucji Jana Szymańskiego. Szymański spostrzegł się i złożył raport zwierzchniej władzy, że pracownik ów leteniu i do pracy się nie nadaje. Tymczasem wiadomość o tym co czynił kierownik ośrodka doszła do władz prokuratorskich, które wszczęły dochodzenie. Pracownik, który pierwszy

dostrzegł co robił Szymański, był zbadany, w wyniku czego Szymańskiego aresztowano.

A tymczasem? Ano tymczasem rozpatrzono raport Szymańskiego i tego, który wykrył nadużycia zwolniono z pracy. Poszkodowany wniósł zażalenie do wiceprezenta Graby-Lęckiego, który zarządza sprawami opieki społecznej. Chciał osobiście udać się doń, ale go nie dopuszczono.

Jak to się stało, że władze dyscyplinarne zarządu miejskiego zwolniły z pracy człowieka, który pomógł do wykrycia nadużyć? Jak można było uwzględnić meldunek urzędnika, który w tym czasie przebywał za kratami? Coś tu jest nie w porządku. Nie chcemy wyciągać wniosków, które się same napraszają, ale może zarząd miejski zechciałby rzecz jakoś wyjaśnić, bo to co się stało, wygląda bardzo... dziwnie.

Nowinki teatralne

WYJĄTKOWO NISKIE CENY

biletoów pozwalają każdemu świetnie bawić się na znakomitej komedii francuskiej „Zbyt liczna rodzina” Birabeau w Teatrze Kameralnym. Doskonale dowcip, cięta satyra na dzisiejsze życie rodzinne, tempo, komizm sytuacji, tempo, tempo... Doskonale zgrany zespół jest gwarancją wesołej zabawy: Mie dżinska, Relewick-Ziembińska, Ziemiński, Buczyński, Łopuszański, Kwaskowski, Oberska, Zamitto. Reżyseria K. Severin-Zelwrowiczowa.

OGŁOSZENIA DROBNE

Posady i prace

(Zaofiarowane)

Chłopcy do sprzedaży gazet potrzebni. Kaucja 1 złoty. Zgłaszać się: Zgoda 5 m. 3, I piętro, od 9 do 12. (220)

(Poszukiwane)

Uczelwa, pracowita, wiek średni, referencje. Poszukuje na przychodnią lub na stałe. Tel. 7-23-56 do 9 rano i od 6 popoł. (2-269)

Kupno i sprzedaż

AA) MUNDURKI palta, przepięknie, uczniów do wszystkich szkół. Gatunki najwyższe. Wykonanie wykintne. Król pierwszorzędny — poleca Edward Szyszko. Marszałkowska 99. Ceny bardzo przystępne. (5-277)

AA) POSZCZONOWA sprzedaż płaszczy, kostiumów, sukien, bluzek, szlafroków oraz konfekcji dziecięcej po cenach znacznie niższych. Szyszko, Marszałkowska nr 99. (5-276)

FUTRA prawie DARMO bez zaliczek od 20 złotych miesięcznie męskie, damskie, trzewiercio we LISY wielki wybór. Leszno 28 (5-255)

Różne

A. A. ZAMIANA zużytej garderoby na pierwszorzędne materiały bielskie. „Zamiana”, Marszałkowska 108, front I piętro. Tel. 6-42-45. (6-66)

UBIORY gotowe i uczniowskie w wielkim wyborze poleca Alfred Leibrandt, ul. Wspólna 14, tel. 9-00-47 (firma chrześcijańska). (Czytelnikom „Nowej Rzplitej” specjalny rabat). (5-244)

z Międzyrzecza Paryż

i zdobył tym sposobem order. Zażądał od wszystkich właścicieli domów ich odremontowania (domów nie właścicieli), a stare domy drewniane kazał z miejsca porozbiarać, nie uprzedzając nawet o swoich zamiarach właścicieli skazanych na śmierć ruder. Oczywiście dotknęło to przede wszystkim ludność uboższą. W rezultacie za miastem order burmistrz z nieprawdopodobnego zdarzenia ma wytoczone dochozienie.

Lepiej, zamiast przesadzać w wykonywaniu zarządzeń władz centralnych, brać przykład z bardziej sławnych dygnitarzy państwowych i postępować jak oni. Tak zrobił starosta praski p. Iszora i dobrze na tym wyszedł. Przejął się mianowicie

łapcami wojewody

poleskiego i zastosował jego system wobec dorożkarzy. Nie ubrał się wprawdzie w łapcie, bo w stolicy w łapciach nie chodzi, ale do stolicy przyjeżdża dużo podróżnych. Tedy starosta wychodził z dworców praskich z walizką udając podróżnego i siadał do dorożki, polecając jechać gdzieś blisko. Bo to trzeba zaznaczyć, że jak dorożkarze dawniej nie lubili długich kursów, tak teraz, gdy dorożki są zlicznikowane, nie lubią kursów krótkich. Bo licznik cyknie parę groszy. Dorożkarz tłumaczył się chorobą konia, a „podróżujący” starosta sporządzał protokoły.

Ale jest w porządku gdy władza udaje władzę, żeby zdobyć atut przeciwko nieuczciwemu obywatelowi. Takie udawanie jest w konsekwencji przykre tylko dla obywatela. Gorzej, gdy obywatel udaje bandytę. Wtedy źle na tym wychodzi. Właśnie upił się Władysław Baranek, wyprawiając brewerie na stacji kolejowej we Włochach. Gdy policjant zamierzał

pijanego Baranka

utemperować, zagazowany Baranek przedstawił się za kompana bandyty praskiego Taciaka i zagroził policjantowi, że spotka go to co policjanta z Pragi. Na takie dictum policjant miał tylko jeden sposób reakcji: obezwładnił pijanego Baranka i odprowadził na posterunek.

Dobrze atoli wyszła dozorczyńi do mu Świętojska 34 Leokadia Śmigiel ska na śmiałym eksperymencie, jakiego dokonała zamieniając złodziejską,

głowę na moździerz

Podpatrzyła Moszka Szwarzbauma jak włamał się na strych. Dozorczyńi nie przeszkadzała złodziejowi w kradzieży bielizny, ale przyczaiła się z tłuczkiem moździerzowym za drzwiami. Gdy „pajęczarz” wychodził z łupem wyrzuciła go w głowę. Szwarzbaum zemdał. Niewiasta wbiła mu jeszcze kilka tłuczków w głowę, potem zrzuciła złodzieja ze schodów, aż stoczył się na sam dół. Resztę załatwił lekarz pogotowia i policjant. Odważnej dozorczyńi lokatorzy urządzili owacje, a komisarz policji obiecał przedstawić ją (dozorczyńię nie owacje) do nagrody.

— 3.1.

Pogoda

Przewidywany przebieg pogody w dniu 31 bm.: W zachodnich dzielnicach Polski chmurno z dość dużą skłonnością do burz i przelotnych deszczów. Lekkie ochłodzenie. Rano miejscami mgła. Podstawa chmur niskich od 200 m z tendencją do podwyższania się w ciągu dnia. Umiarkowane wiatry z kierunków zachodnich. Na pozostałym obszarze kraju jeszcze na ogół dość pogodnie, jednak również ze skłonnością do burz. Bardzo ciepło (temperatury max. dniami około 30 stopni). Słabe wiatry południowo-wschodnie.

Teatr 8¹⁵ Sniadeckich 5

Tel. 7-09-26

!!! Już tylko kilka wieczorów!!!
— Ostatnie dni —
pożegnane występy
LUCYNY SZCZEPAŃSKIEJ
w przebojowej oseretce
KRYŚIA LEŚNICZANKA
Uwaga! Już wkrótce premiera arcydzieła Kalmana
KSIĘŻNA CZARDASZKA
— otwarcie 3-go sezonu teatru „8.15” —

TEATR, MUZYKA, KINO

NARODOWY: „Zielony frak” Caillaveta i de Fiersa.
POLSKI: „Subretna” Devala.
LETNI: „Kłopoty Bourrachona”.
MAŁY: „Pani natura” Birabeau.
KAMERALNY: „Zbyt liczna rodzina”.
TEATR 8.15: „Kryśia Leśniczanka”.

Kina oznaczone gwiazdką rozpoczynają seanse o godz. 5-jej. Pozostałe o godz. 4-jej.

KINA ZEROEKRANOWE
ATLANTIC (Chmielna 33): „Bitwa na Broadwayu”.
BAYTAK (Chmielna 9): „Rozalie”.
CAPITOL (Marszałkowska 125): „Wrzos”.
CASINO (N. świat 50): „Czardasz”.
COLOSSEUM (Nowy świat 19): „Miłość w dzungli”.
EUROPA (N. świat 63): „Drapieżno małżeńskie”.
IMPERIAL (Marszałkowska 56): „Życie we dwoje”.
PAN (N. świat 40): „Ostrożnie profesorze”.
RIALTO (Jasna 3): „Blond niebezpieczeństwo”.
ROMA (Nowogrodzka 19): „Tajemnica Indii”.
STYLLOWY (Marszałkowska 112): „Lokaj jasnej pani”.
STUDIO (Chmielna 7): „La Habanera”.
VICTORIA (Marszałkowska 106): „Ten, którego ukołchałem”.

ACRON (Żelazna 64): „Hr. Monte Christo”.
BUSTAR Keaton”.
ADRIA (pl. Teatralny): „Dzisiejsza miłość”.
AMOR (Elektryczna 15): „Zakochani wrogowie”.
ANTINEA (Żelazna 51): „Od wtorku do czwartku”.
AS (Grójecka 56): „Sielański jako dorożkarz nr 13”.
BIS (Elektryczna 27): „Ręce zawiniły”.
CZARY (Chmielna 29): „Mocni ludzie”.
ELITE (Marszałkowska 81a): „Zatańczymy”.
EDEN (Marszałkowska 51): „Kościuszkowa harmonia”.
FLORIDA (Żelazna 41): „Przy drzwiach zamkniętych”.
FORUM (Nowogrodzka 10): „Człowiek, który żył dwa razy”.
HELIOS (Żelazna 8): „Dziś Zachód”.
ITALIA (Wolska 32): „Oskarżona”.
JURATA (Krak. Przedm. 66): „Niedoradza”.
Ordynat Michorowski”.

MALICKIEJ: Komedja muzyczna „Na falach eteru”.
OGROD ZABAW „100 POCIECH” czynny codziennie z wyjątkiem poniedziałków i piątków.
DOLINA SZWAJCZARSKA (Szopna 3): Codziennie koncerty muzyki lekkiej. Wjście bezpłatne.

KOMETA (Chłodna 29): „Hotel Hollywood” rewia.
KINO PARAFIA ŚW. ANDRZEJA (Chłodna 9): „Trójka hultajów”.
MAJESTIC (N. świat 43): „Radość życia” i „Mecz Schmelling — Louis”.
MARS (pl. inwalidów): „Miłość i sny kobiety”.
MASKA (Leszno 70): „Legia zatraconców”.
METRO (Smocza 30): „Alarm na morzu” i „Sekretarka jej męża”.
MEWA (Hoża 38): „Życie ulicy” i „Książę X”.

MIEJSKIE (Hipotečna 8): „Po wielkiej wojnie”.
MUCHA (Długa 16): „Przy drzwiach zamkniętych” i „Bohater dnia”.
NOWA TOMBOLA (Marszałkowska 34): „Zaginiony horyzont” i „Panowie z towarzysztwa”.
PETIT TRIANON (Sienkiewicza 8): „Szalona Claudette” i „Książętko”.
PROMIEN (Dzielnia 10): „Zamaskowany Jeździec” i „Kochaj i nie płacz”.
PRAGA (Targowa 71): „Cień Szanghaju” i „Skrzydła nad Honolulu”.
PRASKIE OKO (Zygmuntońska 16): „Motyli hiszpańscy” i „Dodatki”.
POPULARNY (Zamojskiego 20): „Wyspa w płomieniach” i „Sprzedawca traktorów”.
RAJ (Czerwonoarmiejska 191): „Za cudze wino” i „Walka z sobowtorem”.
RIWIERA (Leszno 2): „Obrońcy Rio Grande” i „Dodatki”.
ROXY (Wolska 16): „Pepelo-Moko” i „Panowie i żony”.
SFINKS (Senatorska 29): „Dla ciebie soneto”.

SOKÓŁ (Marszałkowska 69): „Moja małżonka” i „Wielka miłość Beethovona”.
SORENTO (Krypska 54): „Północ woła” i „Calv Parry śpiewa”.
SYRENA (Inżynierska 4): „Dybuk” i kolorowa dodatki.
ŚWIAT (Suzina 4): „Kiedy jesteś zakochana” i „Dwoje z tłumem”.
ŚWIAT (N. świat 19): „Książę i żebrak”.
TON (Puławska 39): „Ich stu i ona jedna”.
UCIECHA (Złota 72): „Astrolog”.
UNIA (Dzika 8): „Michał Strogow kurier carski” i rewia.

Informacje o filmach dozwolonych dla młodzieży — telef. 7-11-25.

Kreda na płocie

Jajologia

A ot — naszedł mnie apetyt na jajka. Takiej jajecznicy po nasze mu, po wileńsku, zjadłoby się chociaż z tuzina jajeczek. Nie wytrzymawszy, idę ja do sklepu.

— Pozwoli pani jajeczek, kochanie.

— Wszystko pozwolę — powiada — no jakich jajeczek?

— Jakże jakich? Wiadomo, że kurzych!

— Kura kurze nie jest równa... Także i jaja kurze rozmaite bywają. Samo ministerstwo w to weszło i przykazało, żeby uwiarygodnić jakość każdego jaj. Ot, niechaj pan sam popatrz!

Ja popatrzyłem uważnie na całe piramidy z jajek, a to, widzę, wszystko popisane starannie.

— Cóż to — pytam — Wielkanoc teraz, że tu same pisanki?

— Nie to — wyjaśniają — No kazali uwiarygodnić jakość, tak i i napisano jest na każdym co i jak, i jakie jego pochodzenie.

— No toż się rozumie! — wtrącam. — Jeśli jajo kurze, to wiadomo, że nie sroce spod ogona wypadło!

— Nie w tym sprawa — tłumaczę — ale ot: na tych napisano „Świeże”.

— A ktoż by chciał inne? — dziwię się.

— No, bo są i nieświeże, konserwowane.

— Jakże Nieświeże? Jeden jest Nieświeży, taki konserwowany.

— Ale to nie jest rzecz z „jajami” — zgrywała się sklepowa. A pan ma, widać, słabą orientację. Konserwowane jaja są tu. Ot, przeczytajcie: „konserwowane w wapnie”, a tu: „konserwowane w szkło wodnym”. Pojmuję pan nareszcie?

— Pojmować to ja pojmuję, no sam nie wiem jakie wybrać teraz... A może same najlepsze są te z napisem: „Turystyczne - reklamowe”?

— Nie radziłaby ja panu przez znajomość. Te są dla nieznanym, nie dla swoich... Dla turystów, co tylko wstąpią kupić jajka, pojedą i nie przyjdą rugać. Bo to, panie złociutki, i nie są świeże jaja, i nie konserwowane... Tak uczciwie na nich uwiarygodniło: „Turystyczne - reklamowe”, że to reklamować nabywca ma prawo.

— Ładnie — zdecydowałem. — Wezmę te świeże, że to najpewniejsze.

— Ile pan sobie życzy?

— Ot, z dziesięć, dwanaście sztuk...

— Żadnych sztuk teraz nie ma! Na kilogramy sprzedają się jaja. To pewno z pół kilo naważyć?

Sklepowa układa jaja na wadze i układa, no zważyć nie może. Jedenaście za mało, a dwanaście za dużo... A ja się zhażdził na to i zagadał:

— Pół kilo, znaczy się pół kilo! Mniej nie wezmę, a za więcej nie zapłacę!

— Można i tak. Dam panu „Świeże-dokładne”.

— Dobrze — mówię i patrzę, a ona bierze jajko i nóż. Tak pytam: — Cóż pani jajka będzie krajać?

— A będę! — śmieje się ona i kraje. A jajko nic: nie leje się, bo twarde, gotowane. Sklepowa przykłada kawałek, przyłożyła, aż było jak raz pół kilo.

— Ja twarde nie prosilem!

— Tak i co, jeśli nie zastrzegawszy, że chce pan same surowe. Ja w porządku. Chciał pan świeże, są świeże. A te się dokładnie dokładnej wagi, tak i jest na nich uczciwie uwiarygodnione, że „Świeże - dokładne”. Jak przepis, to przepis! Tylko nam trzeba każdy przepis przysposobić do życia.

ŚWIST-POŚWIST

Spowiedź ex-wieźnia (8)

Namietny weterynarz i doktor Leokadia Zebek

SIEDLCE, we wrześniu.

— W trzecim roku pobytu w Chomątowie, w zimie, urządzono wielkie polowanie na koty — ciągnął swą opowieść Duglasiński. — Łowy te miały się odbyć w dobrach hrabiego Z., leżących w pobliżu miasta.

Skwapliwie skorzystałem z zaproszenia. Namietnie bowiem lubię strzelać do zajęcy! I miałbym opuścić taką okazję?

Postanowienie moje wywołało zrozumią sensację:

— Doktor Leokadia Zebek bierze udział w polowaniu! — Ze też baby pchają nosa, gdzie nie należy — plotkowały paniusie. — No, no!

Pogoda była doskonała, jakby wymarzona dla łowów z nagonką.

Wczesnym rankiem myśliwi wyruszyli z miasta. Spotkanie nastąpiło w pałacu hrabiego Z.

Po sutym śniadaniu tyraliera myśliwych poszła w zaśmieżone pole. Sły-

chać było nawoływania naganaczy — mówił Duglasiński.

Miałem nadzwyczajne szczęście, choć dawno nie strzelałem. I ani razu nie spudłowałem!

Wieczorem na przyjęciu ogłoszono mnie „królową” polowania.

Zabiłem 24 koty!

Piliśmy do późna w noc.

Już dobrze po północy, kiedy wszyscy mieli już dobrze w czubach przyczepi się do mnie... weterynarz Ziółko, na imię mu było Alfons.

Upilnował mnie w jakimś ciemnym pustym pokoju i napadł z nienacka.

— Mam cię doktoreczko — szeptał namietnie: Chwyć mnie w pół i usiłował przewrócić na otomanę.

— Nie lubię go rzetelnie — mówił Duglasiński — zboksowałem go według wszelkich zasad tego sportu. W pierwszej „rundzie” leżał zbity na miazgę, nawpół przytomny.

Wiesz o porażce weterynarza roz-

niosta się po dworze wśród gości lotem błyskawicy. I zanim „zdołałem” umknąć z pokoju pełno było ciekawych!

Do salonów hrabiowskich wyniosło mnie na rękach. Wiwatami nie było końca. Okrzyknięto mnie natychmiast mistrzynią Polski w... boksie!

Panie były zszokowane. Mężowie przemienili radością.

Mecenasowa Odrowążowa wycałowała mnie serdecznie.

Następnego dnia rano wróciliśmy do domu, do Chomątowa.

— Lekkomysłni, a namietni adoratorzy nabrali dla mnie respektu — opowiadał z zapałem Duglasiński.

— Niebawem w mieście wybuchł nowy skandal z mego powodu...

Aptekarz Hemorowski zakochany we mnie (w „doktorze” Leokadii!) strzelił wielkie głupstwo — mianowicie usiłował otruci się. Odratowała go małżonka magistrów, siwowłosa piękność.

Wypadek ten ośmieszył Hemorowskiego, zachwiał ułność żony w sferach jego uczuć, a mnie zwiększył jedynie popularność.

„Byłam” prawie legendarna postacią w całym województwie. O „doktorze” Leokadii Zebek mówiono w kilkunastu miasteczkach podlaskich — chwalono jej metody leczenia, czysto osobisty, urodę, odwagę, niezawodność i oko na polowaniu...

Podziwiano siłę ciosu w boksie!

Zazdrośczone zarobków i szczęścia do ludzi. Starano się wyłuskać z grona wielbicieli — tego największego, hańbicie zakonspirowanego — przyjaciela...

Ale bezskutecznie.

— W trzecim roku pobytu w Chomątowie miałem (miałam!) odtworzonych na „czarną” godzinę około 7-miliona złotych. Pieniądze te złożyłem na imię siostry, Jaśki, na wszelki wypadek...

Czas był najwyższy uciekać z Chomątowa. Póki nie za późno. Zawsze lepiej było wyjechać i śladu z sobą zatrzeć.

J. JUNOSZA-GZOWSKI

Naturalnie w Ameryce Uskrzydłone pantofelki Skrzydełka motyli jako ozdoba

Tysiące samochodów pędziły co-dziennie w kierunku małego domku, położonego na drodze do kąpielisk nadmorskich w New Jersey. Domek ten jest siedzibą najdziwniejszej na świecie pracowni: wytwarzania ozdób do damskich pantofelek ze skrzydeł najpiękniejszych motyli.

Wytwórnia tę kieruje były kura-tor sławnego w swoim czasie muzeum motyli w Dreźnie — niejaki Karol Deubel, który całą swoją wiedzę z zakresu owadoznawstwa, a w szczególności motyloznawstwa zużytkował do nowego przemysłu ozdabiania damskich bucików skrzydłami najrzadszych motyli.

Jest to niesłychanie trudna i skomplikowana praca. Deubel sprowadza zewsząd najoryginalniejsze okazy motyli. Posiada swoich „korespon-

dentów” — poławiaczy motyli we wszystkich częściach świata; głównie w okolicach podzwrotnikowych, w Brazylii, nad Amazonką itp.

Skrzydła motyle są jak wiadomo niezmiernie kruche, łamliwe — wymagają bardzo delikatnych i skomplikowanych zabiegów chemicznych dla utrzymania ich w całości, nadania im trwałości, mocy. Często ozdobienie jednego damskiego obcasa wymaga setki skrzydeł o najoryginalniejszych barwach.

W wytwórni Deubela znajduje się podobno 50.000 najrozmaitszych gatunków motyli o niesłychanym bogactwie barw i deseni...

Jak widać, pomysłowość ludzka, o ile chodzi o ozdabianie piękniejszej połowy rodzaju ludzkiego jest nieograniczona...

Witold Poprzecki

Krwawe ślady

Obca agentura działa

powieść

Tysiące rozpaczliwych myśli chciały rozsądzić czaszkę. Jak to? Taka wspaniała posada, piękna kochanka, luksusowe mieszkanie, elegancka willa w Zakopanem i tyle innych przyjemności, związanych z jego stanowiskiem stanie się nagle niczym, a jedyną istotną prawdą będą zimne szare mury więzienia?

— To niemożliwe... — wyszeptał.

— Co jest niemożliwe? — zapytał pułkownik Kramer.

— Wojciechowski tu idzie ze swoimi ludźmi...

Kramer dumnie podniósł głowę. Zdawało się przez chwilę, że się cieszy z tego spotkania, a w każdym razie nie wskazywało na to, że się „solwłak boi”.

78

— Ha, cóż... będziemy się chyba bronić? — zdecydował tonem jakby pytającym.

Stern zatrząsł się niczym na mrozie. Już samo dotknięcie rewolweru wywołało w nim zimny dreszcz. Jak u każdego tchórza, a myśl o tym, że mógłby strzelić do kogoś napawała go nie mniejszym strachem, jak myśl o tym, że ktoś mógłby luźną rewolweru skierować przeciw niemu.

Pułkownik Kramer sprawdził rewolwer i wsunął go z powrotem do kieszeni. Ten gest przeraził Sterna jeszcze bardziej. Nieznacznym ruchem otarł pot z czoła, które zresztą natychmiast pokryło się świeżą rosą.

— Czy mi się zdaje — zapytał Kramer — czy ty masz trochę strachu?

Stern nie odpowiedział, ale jego wina wystarczyła za najwymowniejszą odpowiedź.

— Szkoda — dorzucił pułkownik — że nie możesz go trochę mnie odstąpić. Tobie lżej było umierać, a mnie łatwiej uciec, gdyby mi moja wrodzona fanfaronada nie mąciła rozważli potrzebnej do ucieczki...

Stern milczał nadal. W tej chwili myślał tylko o tym, jakby ratować swoją skórę, za którą przecież żaden rakarz nie dałby ani centa.

— Sztuczne złoto — pomyślał nagle z ulgą. — Oddam im tę tajemnicę, to może mi darują życie?

Ale jednocześnie przypomniał sobie życiowe usługi, które oddał Kramerowi i jego ludziom i — skóra znówu na nim ścierpła.

— Będę wisiął — uświadomił sobie jasno i katogorycznie. — Wszystko diabli wezmą.

Kramer nagle wstał.

— No, bądź mi zdrów i trzymaj się ciepło — rzekł

ruszając ku drzwiom. — Myślę, że się już nie zobaczymy, co?

Stern nie mógł wykrztusić ani słowa, więc tylko kiwnął głową, żegnając się, czy też przytakując. Zdawał sobie sprawę z tego, że z chwilą gdy Kramer wyjdzie — znika ostatnia nadzieja ratunku. Ale nogi przyrosły mu do dywanika pod biurkiem, a dywanik nabierał wagi ołowiu.

Cały pokój chwiał mu się lekko w oczach...

Nagle jakiś nieoczekiwany przypływ energii poderwał go na równe nogi.

— Ratować się! Za wszelką cenę ratować się!

Dopiero teraz przypomniał sobie, że wśród księżek jest zainstalowany jeden karabin maszynowy, a w korytarzu pod oknem drugi, że jednocześnie może uruchomić obydwa i żadna siła nie przeszkodzi mu uciekać dyskretnym przejściem, które zapewni mu schronienie, choćby przez czas najazdu żandarmerii. A co będzie dalej?

Przypomniało mu się, że ma trochę grosza w bankach zagranicznych, ba! ma nawet receptę na to sztuczne złoto.

Sztuczne złoto! Będzie mógł cały świat przewrócić do góry nogami, gdy tylko uruchomi produkcję. Nie trudno będzie wtedy znaleźć kilku ludzi, z którymi podzieli się władzą, dostatkami... byleby tylko wyrwać się stąd — przesyła go rozpaczliwa myśl.

Machinalnie wsunął rewolwer do kieszeni i od razu poczuł zimny ciężar na udzie. Jeszcze raz prezentował go dreszcz, ale już ostatni: jakaś nieludzka siła pchała go do ucieczki. Był przed siebie, byle dalej od tego fatalnego miejsca, gdzie za chwilę rozległa się strzała i poleje się krew.

(Dalszy ciąg nastąpi)

PRENUMERATA MIESIĘCZNA — 2 Zł

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

Warszawa, ul. Zgoda 5

Telefony Redakcji: 3-25-08; 3-25-10; 3-25-11

Do rozmów miedzymiastowych 3-25-09

Administracja czynna od 9 — 17

Wydawca: S-ka Wyd. Nowa Prawda Sp. z o.o.

Redaktor: F. Kwieciński

Sekretarz Redakcji przyjmuje codziennie od godz. 17—18

Rękopisów niezamówionych Redakcja nie zwraca

KONTO PKO nr 22612. KONTO ROZRACHUNKOWE nr 218

CENY OGŁOSZEŃ:

Za wiersz milimetrowy lub jego miejsce na stronie tytułowej — zł 1.25; w tekście zł 0.80; za tekstem — zł 0.40; drobne 15 gr za wyraz; praca poszukiwana i zaofiarowana — 10 gr za słowo. Drobne — najmniej 10 wyrazów. Nekrologi — 50 gr mm; miejsce zastrzeżone 25% drożej; tabelaryczne i bilanse — 50% drożej. Wyrazy tłustym drukiem liczą się podwójnie. Duże litery — liczą się za słowo. Zagraniczne 50% drożej. Komunikaty (N) — 2 zł za mm. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

ZAKŁADY DUKARSKIE F. WYSZYŃSKI I S-ka WARSZAWA, ZGODA 5